

איכות הסביבה

מבוא

הגדרת הפעילויות הכלולות בתחום איכות הסביבה תלויה בנקודת המבט. בעבר היה מקובל לצמצם אותה לפעילויות של שימור טבע בלבד. כיום, העיסוק באיכות הסביבה בא לידי ביטוי בתחומים רבים שמטרתם להגן הן על בריאותם ואיכות חייהם של בני האדם הן להגן על הסביבה ולצמצם את הפגיעה במשאבי הטבע.

העיסוק באיכות הסביבה הולך ותופס מקום מרכזי גם בשיח הציבורי וגם בשורה של חיקוקים המחייבים רשויות מקומיות ותושביהן בשמירה על איכות הסביבה בשטחיהן, בהגדלת היקפי הפרדת האשפה והמחזור של הפסולת הנאספת בשטחן, בקיום בדיקות במוסדות חינוך למניעת חשיפת ילדים ואנשי צוות לקרינה או לגז ראדון, בשמירה על רמות תברואה נאותות בשטחיהן ומניעת והסרת מפגעים.

מטרות הביקורת

מטרת הביקורת הינה לבחון נאותות הטיפול של העירייה בשורה של נושאים הנוגעים לאיכות הסביבה.

מתודולוגיה

הביקורת קיימה פגישות ושיחות עם הגורמים הבאים:

- משנה למנכ"לית העירייה, ממונה על אגפי איכות סביבה והנדסה;
- תובע עירוני;
- מנהל מחלקת ניקיון, פינוי אשפה ומחזור;
- סגן מנהל מחלקת ניקיון, פינוי אשפה ומחזור;
- מפקח מחזור ופינוי אשפה מחלקת ניקיון, פינוי אשפה ומחזור;
- תברואן במיקור חוץ, מחלקת ניקיון, פינוי אשפה ומחזור;
- מנהלת המוקד העירוני;
- מנהל מחלקת בטיחות בעבודה ובמוסדות חינוך, אגף חירום וביטחון;

- מנהלת מחלקת אחזקה ומזכירת מחלקת תחזוקה ופיתוח מוסדות;
- חשבת האגף לאיכות הסביבה;
- מנהל פרויקטים, האגף לאיכות הסביבה.

תקציר הממצאים

כללי

הביקורת התרשמה כי נעשית השקעה רבה בשיפור איכות השירות הניתן לתושב, התייעלות, וחסכון בעלויות לעירייה.

הביקורת תציין לחיוב את שיתוף הפעולה המלא שקיבלה מאנשי האגף לאיכות הסביבה, ובייחוד אנשי מחלקת ניקיון העיר, פינוי אשפה ומחזור. הביקורת התרשמה כי אנשי האגף עושים עבודתם מתוך תחושת שליחות וכי הם חדורי מוטיבציה ונכונות לשפר ולייעל את השירות הניתן על ידם לתושבי העיר.

במיוחד ראוי לציון תחום התברואה המונעת וההדברה, אשר אף כי מנוהל ברובו על ידי עובד במיקור חוץ, נמצא כי הוא מנוהל באופן מסודר, בהתאם לתוכניות עבודה מפורטות בכל תחום ובכל נושא. עוד יצוין כי כל עבודות הניטור, ההדברה וההדרכה לתושבים היו מתועדות באופן מפורט ומלא.

הביקורת מאמינה כי תיקון הליקויים העולים מדוח הביקורת יסייע בהשגת מטרות העירייה והאגף ובשיפור איכות הסביבה בעיר כפר סבא.

הוועדה לאיכות הסביבה

הביקורת מצאה כי אף שהוועדה מתכנסת באופן מסודר, הרי שעבודת הוועדה אינה מתבצעת בהתאם לנדרש על פי הוראות החוק והנחיות המשרד להגנת הסביבה. הביקורת ממליצה כי על מנת שעבודת הוועדה תהיה אפקטיבית יותר, תוכן על ידה תוכנית עבודה מסודרת, ייקבעו על ידה יעדים הכוללים מיפוי הנושאים וקביעת סדרי עדיפויות לעבודת הוועדה, וכי ייקבעו בישיבותיה החלטות בדבר המלצות אופרטיביות למועצת העיר וכן ינוהל תיעוד מסודר של החלטות, הגשתן לאישור מועצת העיר ועדכון הוועדה באישורן וביישומן.

מבדקי איכות סביבה במוסדות חינוך

קרינה אלקטרומגנטית

הביקורת מצאה כי לעירייה אין תוכנית סדורה לעריכת בדיקות קרינה במוסדות החינוך בעיר וכי לא מנוהל מעקב מסודר המאפשר לדעת מתי נערכה מדידה בכל מוסד חינוכי, מה היו תוצאותיה ומה הפעולות שנעשו למיגון במידה ונמצאו

תוצאות חריגות. הביקורת ממליצה כי למרות העובדה כי לא ברורות ההנחיות החוקיות באשר ללוחות הזמנים המחייבים לביצוע בדיקות קרינה, תיערך תוכנית רב שנתית במסגרתה ייבדקו כל שנה מספר מוסדות חינוך וכך, במתכונות של אחת לכמה שנים יבוצעו הבדיקות בסבב בכל מוסדות החינוך וכן ינוהל מעקב מסודר אחר הבדיקות.

ב-5 מבתי הספר, בהם נמצאו רמות קרינה החורגות מהרמות המומלצות על ידי המשרד להגנת הסביבה, במסגרת סקר שערכה העירייה ב-2013 נמצאו רמות קרינה חריגות גם בבדיקות שערך משרד החינוך בשנת 2015. בנוסף, נמצא כי במסגרת מדידות קרינה בגני ילדים שבוצעו בשנת 2015 על ידי העירייה, נמצאו חריגות ב-11 גני ילדים. הביקורת ממליצה כי העירייה תפעל לאלתר למיגון בתי הספר וגני הילדים בהם נמצאו רמות קרינה החורגות מהרף המומלץ על ידי המשרד להגנת הסביבה ואשר טרם מוגנו על ידה.

תגובת אגף חירום וביטחון: "ממצאי הבדיקה שנערכה בשנת 2015 ומצאה חריגה תוקנו

על ידי חברה מוסמכת למיגוני קרינה."

מדידת גז ראדון

לא הייתה בנמצא בידי מחלקת תחזוקה ופיתוח מוסדות, רשימה מעודכנת של מדידות גז ראדון שבוצעו ותוצאותיהם, ותוצאות הבדיקות הפרטניות לא הוצגו בפני הביקורת בשל הזמן הרב שהיה נדרש לאיתורן. הביקורת ממליצה כי יוכן תיעוד מסודר של הבדיקות שבוצעו, מועדיהן ותוצאותיהן לצורכי מעקב ובקרה.

בניגוד להמלצות המשרד להגנת הסביבה, לפיהן, יש לבצע בדיקות לגילוי גז ראדון במבנים: בחדרים צמודי-קרקע, במרתפים ובחדרים לא מאווררים, לא מבוצעות מדידות גז ראדון בכל בתי הספר וגני הילדים, אלא רק ב-22 בתי ספר בהם יש מרתפים. הביקורת תציין כי בהתחשב בעובדה שגז הראדון הוא רדיואקטיבי וחשיפה ממושכת אליו עשויה לגרום לתחלואה, היה ראוי כי הבדיקות יבוצעו בהתאם להמלצות באופן סדור גם בבתי הספר ובגני הילדים שהם מבנים צמודי קרקע.

הביקורת ממליצה בנוסף, כי תבחן העברת הטיפול במדידות גז ראדון במוסדות החינוך מאחריות מחלקת תחזוקה ופיתוח מוסדות לאחריות מחלקת בטיחות בעבודה ובמוסדות חינוך המרכזות את הטיפול בכל מבדקי הבטיחות במוסדות החינוך.

תגובת אגף חירום וביטחון:

" 1) ממצאי הביקורת אכן נכונים **בעת** עריכת הביקורת.

2) בכנס משרד החינוך לעורכי מבדקים במו"ח הוצגו ההנחיות החדשות לפיהן לא ניכלל הצורך בבדיקת גז ראדון, זאת כיוון שהפתרון העיקרי לטיפול בהימצאות גז ראדון הינו איורור החדרים והנחיות ריענון בנושא הופצו השנה גם על ידי העירייה."

הטיפול ברכבים נטושים

הביקורת מצאה כי כל נושא הטיפול ברכבים נטושים וגרירתם על ידי העירייה אינו מוסדר באופן נאות, כך למשל נמצא כי:

- העירייה אינה גוררת רכבים במסגרת הזמן הקבועה בחוק ורכבים נטושים המהווים מטרד וסכנה לשלום הציבור נותרים במקומם פרקי זמן ממושכים, עד שנה.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מדובר באילוף מוכר, שנובע מעלויות שכירת מגרש לאחסנת רכבים. הבעיה צומצמה במקצת (כעולה גם מתוכן התייחסות המבקר לנקודה זו), לאחר הסדרת המגרש שאורגן באזור התעשייה עתיר ידע לצורך אחסנת רכבים גרורים, כרגע אין העירייה רואה אפשרות להסדרת מרחב נוסף לקליטת רכבים גרורים מעבר למגרש בעתיר ידע. בנוגע לרכב שחנה מעל שנה בחנייה ציבורית: מדובר במקרה חריג מאוד שכן בעל הרכב נפטר, ולאחר בדיקה מעמיקה שארכה זמן רב התברר שילדיו גרים בחול, נוצר קשר עם ביתו שגרה בקפריסין, הבת מסרה כי הרכב מעוקל ומשועבד (יש לציין כי הרכב שווה ערך) בתאריך 24.12.14 שלח התובע העירוני פניה בכתב בנושא זה לגברת ש. ב. ברשות המסים לפני גרירת הרכב. גרירת הרכב נעשה רק לאחר פגישה בנוכחות המשנה למנ"לית והתובע העירוני בה הוחלט על ביצוע הפעולה!"

התייחסות הביקורת: חובת העירייה על פי החוק הינה לגרור את הרכבים לאחר מתן התראה כנדרש, ולא להותירו בשטח ציבורי עד לתוצאות הבירור. הביקורת ממליצה כי הנושא ייבדק שוב על ידי היועץ המשפטי והתובע העירוני.

- העיריה אינה מקושרת בהסכם עם חברת גרירה אלא פונה בבקשה לקבלת הצעות מחיר בכל פעם שהיא מעוניינת לבצע גרירה, בלא שהיא מציגה תנאים בסיסיים להתקשרות (כגון, קיומו של רישיון לגרירת רכב, רישיון עסק וכו').

תגובת אגף איכות הסביבה: "למיטב ידיעת התובע העירוני, המצב הזה נובע מכך שגוררים נרתעו בעבר להיקשר עם העירייה בהסכם קבוע. כמו כן, יש להדגיש כי טענה זו היא שאלה של מדיניות העירייה בנושא הצעות מחיר אל מול ריטיינר!"

התייחסות הביקורת: המלצת הביקורת בנושא הינה אכן כי העירייה תבחן ותקבע מדיניות בנושא הטיפול ברכב נטוש.

- המדבקה המשמשת להתראת 48 שעות לפני פינוי אינה כוללת אזהרה לפיה באם לא יפונה הרכב הוא ייגרר בתוך 48 שעות על ידי העירייה וכי בעל הרכב יחוייב בהוצאות הגרירה והאחסנה.

תגובת אגף איכות הסביבה: "בעבר נדרש התובע העירוני לאשר את תוכן המדבקות שנועדו להדבקה על רכבים נטושים. בהיעדר דרישה בחוק לפרטי תוכן שיש לכלול בכתיבת המדבקות, אישר התובע העירוני שלא לציין מידע שכולל את הערה בדבר כוונה לגרור את גרוטאת במידה והרכב ממשיך לחנות במקום. לאחר קבלת הבהרה על נחיצות המידע אודות הגרירה, אישר התובע העירוני להוסיף על גבי המדבקות הערה בכתב יד בעניין הגרירה!"

התייחסות הביקורת: בעקבות פגישת הביקורת עם מנהל הפרוייקטים של האגף, סוכם כי תיעשה על ידי האגף פנייה מחודשת לתובע העירוני וליועץ המשפטי של העירייה לבחינת נוסח המדבקה.

- המדבקה המשמשת למתן ההתראה מותאמת לטיפול בגרוטאות רכב אולם אינה מותאמת בנוסחה, לטיפול ברכבים נטושים, שאינם גרוטאות.

תגובת אגף איכות הסביבה: "החוק מגדיר כל רכב העומד במקומו מעל 60 יום כרכב נטוש וככזה שהפרק בעניין טיפול בגרוטאות רכב (בחוק שמירת הניקיון), חל עליו, וזאת, ללא כל אבחנה בין רכב תקין או לא תקין. לאור זאת, המדבקה אינה עושה אבחנה בין רכבים תקינים וכאלה שאינם תקינים. סיבה נוספת, לאי הדבקה מדבקות שנועדו להדבקה על רכבים תקינים, היא היעדר יכולת של ממש בידי גורמי עירייה, לאבחן רכב נטוש כרכב תקין ו/או כרכב בעל יכולת תנועה. המידע אודות יכולת התנועה של הרכב/ואו תקינותו, מתקבל רק כשהרכב נגרר ונבדק!"

- נוסח המדבקה קורא לסלק מיידית את הגרוטאה ל"אתר מורשה על פי החוק" אולם העירייה אינה מפרסמת רשימת אתרים כאלו וככלל אין פרסום של העירייה בנוגע למקום אליו יש לפנות גרוטאות רכב כנדרש בחוק.

תגובת אגף איכות הסביבה: "טענה צודקת, העירייה גוררת אוגוסט 2016 גם לעתיר ידע ואנו מתחייבים כי תוך 3 חודשים נעדכן גם את אמצעי התקשורת והפרסום על דבר המגרש."

- קריאות המוקד בנוגע לרכבים נטושים אינן מסווגות באופן המאפשר מיוון בהתאם למספר הרכב ובשלב מאוחר יותר לפי סיווג הרכב כגרוטאה או כנטוש.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הערה מקובלת, רכב נטוש והמוקד יקימו פגישה בנושא ויגיעו להסכמה כי כל פעם שנפתחת קריאה בנושא רכב נטוש ברובריקת הערות ירשם מספרו של הרכב וכך נוכל לבצע בקרה על זמני התקן ולבצע פילוחים, יש לציין כי מי שיכנס את מספר הרישוי הוא הגורם המטפל לאחר בדיקה בשטח."

- על פי הנמסר לביקורת, החל משנת 2016 ועקב קשיים במימוש ההיבטים המשפטיים של הטיפול ברכבים הגרורים - כלומר, העברת הבעלות ושינוי סטטוס הרכב, אינם מבוצעים יותר והרכבים יימכרו לאחר חלוף המועד הקבוע בחוק לחלקי חילוף וזאת בהתאם להנחיית ראש האגף.

תגובת אגף איכות הסביבה: הטענה נכונה, אך לצערנו היא נובעת מהבטחה של משרד התחבורה, כי טיפולו בהסדרת חוק להעברת הבעלות על גרוטאות לידי הרשויות המטפלות בהן קרוב לסיום, וזאת, על אף שבכל הזדמנות בה אנו מבררים את מצב הטיפול בחוק, מתברר שהוא טרם הסתיים. מדובר בתקופה של לפחות ארבע שנים מאז קבלנו הבטחה ממשרד הרישוי בעניין, אולם לדברי גורמי המשרד, הטיפול בעניין מבוזר בין מספר משרדים ממשלתיים, ואותם משרדים לא מטפלים בעניין במקביל, אלא כל אחד מהם ממשיך את הטיפול הנדרש מציידו לאחר סיום הטיפול של קודמיו, והדבר גורם להתמשכות התהליך.

בעניין זה, יצוין, כי העירייה ניסתה לפעול בעניין העברת הבעלות בגרוטאות לרשותנו באמצעות פתיחת הליך בבית המשפט בעניין, אולם התברר, כי הבקשה שהגשנו בעניין, טופלה ע"י בית המשפט זמן ממושך מידי, ובמסגרת ההליכים שנוהלו בתיק, הוטלו עלינו (ע"י בית המשפט), מטלות שעלותן והיקף הטרחה הכרוך בביצוען, בלתי מתקבלים על הדעת. ולצורך המחשה: הוטל עלינו לבדוק באופן עצמאי כמה עיקולים ושעבודים רובצים על כל רכב

(מדובר על רכבים שכמעט על כל אחד מהם קיימים לפחות מספר עיקולים), וזאת, לאחר שבית המשפט דחה את בקשת העירייה להורות לפרקליטות (שייצגה את משרד הרישוי ויש ביכולתה לייצג גם את רשויות ההוצאה לפועל), לתת לנו מידע מרוכז בעניין. כמו כן, לאחר בירור זהות המעקלים בכל אחת מרשויות ההוצאה לפועל שבהן נרשם העיקול (כל בירור כזה כרוך בתשלום אגרה!), נדרשנו לברר את כתובתו של כל אחד מהמעקלים על מנת לשלוח לו זימון לדיון בבקשה להעברת הבעלות בגרוטאה לבעלותנו (כל בירור כתובת של גורם מעקל כרוכה בתשלום, כמו גם ביצוע מסירה של זימון לדיון לכל אחד מהם).

בנוסף לכל האמור לעיל, בית המשפט קבע שרק בסוף ההליך המשפטי הוא יתייחס לבקשתנו לפטור את הרשות מתשלום האגרה למשרד הרישוי (האגרה הכרוכה בהעברת הבעלות על הגרוטאה לרשותנו), כשמדובר בתשלום של מעל 200 ₪ עבור רכבים שהתשלום עבור מכירתם נע במקרים רבים סביב 100-200 ₪. לאור כל התלאות סביב ההליך, כמו גם היקף העלויות הכרוכות בניהולו (בנוסף לאגרת פתיחת התיק בבית המשפט). התובע העירוני המליץ ליועמ"ש העירייה לוותר על ההליך הנ"ל, ולהמשיך בטיפול באותן גרוטאות מבלי להעביר את הבעלות בהן לרשותנו. המלצתו של התובע העירוני בעניין התקבלה, וזו הסיבה להיעדר הטיפול בהעברת הבעלות בגרוטאות על שם העירייה.

התייחסות הביקורת: הביקורת תציין כי אכן נוצר מצב אבסורדי לפיו החוק מחייב את הרשויות בגרירת הרכבים הנטושים והסרתם מהשטחים הציבוריים, אולם אינו מאפשר העברת בעלות חוקית על הרכבים על מנת שניתן יהיה למכור אותם לאחר מכן. אין ספק כי גרירת רכבים ואחסנתם לתקופות ממושכות על חשבון העירייה אינה הפתרון ההולם. הביקורת ממליצה כי העירייה תפעל באמצעות היועץ המשפטי לקבלת הנחיות ברורות ממשרד התחבורה בנוגע לאופן בו יש לפעול, כך שניתן יהיה לגרור ולמכור את הרכבים הנטושים כפי שמתחייב מהוראות החוק.

- אין נוהל המסדיר עלויות שחרור רכבים או טיפול בתביעות תושב בגין גרירת רכבו כרכב נטוש. על פי הנמסר לביקורת לא מבוצעת גבייה מתושבים המבקשים לשחרר את הרכב שנגרר.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הטענה מוצדקת, העירייה מתחייבת לתקן עניין זה תוך 3

חודשים.

יחד עם זאת, אנו מאפשרים לתושבים המבקשים לשחרר את רכבם הגרור (או הגרוטאה שלהם), לבצע זאת, וגם גובים מהם תשלום סמלי עבור הגרירה ועבור תקופת האחסון של הרכב ברשות העירייה (מדובר בתשלום של עד 500 ₪).

יש שתי אפשרויות והן:

1. רכב שמטופל לפי חוק לאחר תהליך ונגרר על ידי העירייה [החוק אומר כי העירייה צריכה לשמור על הרכב לאחר גרירתו 60 יום במידה והבעלים יבוא לדרוש את רכבו]. במקרה שבו הבעלים בא לדרוש את רכבו, הבעלים משלם על הטיפול הגרירה ואחסנה [תלוי בזמן שהיה אצלנו במגרש].

2. במידה ותושב לא מעוניין ברכבו והוא רוצה לוותר עליו הוא מגיע למשרדי העירייה עם ת.ז ורישיונות הרכב וחוזם על ויתור על הרכב.

במקרה כזה הבעלים לא מחויב בתשלום והרכב נגרר כשרות לתושב."

- **במסגרת ההתקשרות עם חברת הגרירה לא הוצגו תנאים בסיסיים (כגון קיומו של רישיון לגרירת רכב, רישיון עסק וכו'), לא נחתם הסכם התקשרות מסודר והתשלום בוצע בהתאם להצעת המחיר אשר כל המצוין על גביה הוא שם הגורר והסכום אותו הוא דורש בגין כל רכב.**

תגובת אגף איכות הסביבה: "הטענה מוצדקת, העירייה מתחייבת לתקן את הליקוי תוך

3 חודשים, נבקש לציין בפני הביקורת כי אנו לקראת התקשרות עם גורר חדש הצעת

המחיר שתקבל היא בתנאי שיהיו אישורי גרירה ואישור ממשרד התחבורה."

הביקורת ממליצה כי כל תחום הטיפול ברכבים נטושים ובגרוטאות רכב על ידי העירייה, יוסדר או באמצעות תהליך עבודה פנימי סדור או באמצעות הוצאת הטיפול ברכבים למיקור חוץ (ניתן למשל לבחון האפשרות להעביר הטיפול בנושא לחברה חיצונית באמצעות מכרז). ויש לפנות למשרד התחבורה לקבלת הבהרות בנוגע לאופן העברת הבעלות ברכבים הנגררים כך שתתאפשר מכירתם.

תגובת אגף איכות הסביבה: "כיום העירייה פועלת על פי תהליך סדור וברור של

מקרים ותגובות וכל זאת בליווי של יעוץ משפטי צמוד."

תברואה מונעת

התקשרות עם מדבירים

לא נחתם הסכם התקשרות מול ברק, אלא הצעת המחיר שמוגשת על ידה משמשת כמעין תחליף להסכם התקשרות מסודר. יש להעביר הצעת המחיר למחלקה המשפטית של העירייה, כולל פירוט מלא של העבודות אשר ברק נדרשת לבצע, תדירות, לוחות זמנים, כמויות וכדומה לצורך הכנת הסכם התקשרות מסודר.

לא ברור מדוע מוארכת ההתקשרות עם ברק פעם בשנה ולא נחתם עימה הסכם התקשרות לפרקי זמן ארוכים כפי שנעשה מול כל נתוני השירות האחרים עימם מתקשרת המחלקה. הביקורת ממליצה כי תבחן האפשרות להסדיר ההתקשרות מול ברק לתקופות ממושכות יותר או לחילופין לצאת במכרז מסודר למתן שירותי הדברה.

הטיפול בנמלת האש הקטנה

נמלת האש נמצאה לראשונה בכפר סבא בשנת 2010 בשטח של כ-10 דונם והתפשטה לשטח של כ-165 דונם. אם כי בשנים האחרונה נעצרה במידת מה התפשטותה של הנמלה, די ברור מהנתונים כי הטיפול המיושם כעת על ידי העירייה רק בשטחים הציבוריים אינו מביא לצמצום השטחים הנגועים. הביקורת ממליצה כי תישקל מדיניות העירייה בכל הנוגע לטיפול בנמלת האש וייבחנו דרכי פעולה העשויות להביא לצמצום השטחים הנגועים.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הנושא מורכב ולא מאפשר שליטה מלאה. העירייה

מחויבת לבצע טיפול נגד נמלת האש הקטנה בשטחים ציבוריים. בשטחים פרטיים, חייבת

להתבצע אכיפה (דרישות/דוחות) נאותה."

הטיפול בקריאות מוקד

לא הושג היעד שנקבע בתוכנית העבודה השנתית של האגף בדבר הורדת מספר פניות המוקד מכ-5,000 בשנה לכ-4,500, יעד הפחתה של 10%. בפועל בשנת 2015 התקבלו במוקד העירוני 6,122 קריאות בנושאי תברואה מונעת והדברה, מספר המהווה גידול של כ-22%. הביקורת ממליצה כי נתוני הקריאות ייבדקו וינתחו לשלם בירור הסיבות לגידול במספר הפונים ועל מנת להביא להפחתה במספרן.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הטענה מוצדקת, אכן לא הושג היעד. העלייה נבעה מבעיות

רציניות שנתגלו בשטח שיפוט של מועצת דרום השרון, עקב הזרמת ביוב גלמי וכזוה, עליה

בקריאות מוקד על זיהום אויר, ריחות ויתושים."

פינוי אשפה ומחזור

תוכנית עבודה ונהלים

לא תוקן הליקוי שנמצא במסגרת דוח הביקורת הקודם בדבר היעדר נהלי עבודה כתובים ובעת עריכת הביקורת לא נמצאו במחלקה נהלי עבודה כתובים אשר מטרתם להסדיר את פעילות המחלקה בנושאים רבים. הביקורת ממליצה כי יוכנו נהלי עבודה ברורים המסדירים את פעילות המחלקה בכל תחומי פעילותה הכוללים בין היתר, את ממשקי העבודה עם הקבלן; אופן הבקרה אחר עבודתו ואופן תיעודה; אופן הטיפול בפניות הציבור; אופן בדיקת דרישות התשלום של הקבלן והעברתן להנהלת החשבונות; ספירת כלי האצירה; בקרה אחר מספרם; אחזקתם ושטיפתם ועוד.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מקבלים את הערת המבקר נדאג להשלים את הנהלים

החסרים"

נתוני פינוי ומחזור אשפה

מהנתונים בנוגע לפינוי אשפה והיקפי המחזור בעיר, עולה כי בעוד שכמות הפסולת הנאספת עולה מדי שנה ועלויות הפינוי עולות, הרי ששיעורי המחזור יורדים. בשנת 2015 לא הושג היעד של הגדלת היקפי המחזור ב-3%, אדרבא, חלה ירידה של כ-3.3% בהיקפי המחזור הקיימים. הביקורת ממליצה כי ינוהל מעקב חודשי אחר אחוזי המחזור, בהתאם לסוגי האשפה הממוחזרת, על מנת לאתר מהם הגורמים המונעים הגדלת אחוזי המחזור.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מתנהל מעקב שוטף אחר נתוני פינוי האשפה מדי חודש

בחודשו. הדוח השנתי של 2015, הושפע משני גורמי עיקריים:

1. שינוי בשיטת הדיווח למשרד להגנת הסביבה. (טופס חדש מובנה אשר כלל רק חלק מהפריטים שנאספו) דבר אשר הוביל להקטנת שיעורי המחזור.
2. תקלות בתחנת המעבר אשר השפיעו לרעה על יכולת התחנה לחלוץ אריזות מהאשפה היבשה, דבר אשר גרם לירידה באחוזי החילוץ של האריזות (מ-15% ב-2014 ל כ-3% ב-2015). לאור האמור, הרשות קיזזה בחשבונות הקבלן את הנזק הכספי שנגרם לרשות."

מתקני מחזור

הביקורת מצאה כי המידע המעודכן במערכת ה-GIS המציגה את מיקומי מתקני המחזור בעיר על גבי מפה אינטראקטיבית באתר האינטרנט של העירייה, אינו מדויק ונמצאו אי התאמות בין מספר מתקני המחזור המעודכנים כקיימים במערכת למספר מתקני המחזור אשר קיימים בפועל. לא הייתה בנמצא ברשות המחלקה רשימה מעודכנת של כל מתקני המחזור ומיקומיהם. הביקורת ממליצה כי במקביל לפרסום המידע לציבור באמצעות מערכת ה-GIS תנוהל על ידי המחלקה רשימת מרכזי ומתקני המחזור אשר תשמש לצרכי בקרה ואחת לרבעון תבוצע בדיקה של נתוני המערכת והתאמתם למצב בפועל.

החשיבות בקיומה של רשימה מעודכנת ומלאה של מתקני המחזור המוצבים אינה נעוצה רק בעדכון הציבור אלא גם בעובדה כי רוב התקשרויות העירייה עם נותני השירות בתחום פינוי האשפה מתבססת על תשלום בהתאם למספר המתקנים המפונים ולפיכך מצב בו העירייה אינה יודעת בוודאות כמה מתקנים מוצבים בשטח אינו תקין.

תגובת אגף איכות הסביבה: "בשנת 2016, הוקמה ב-GIS העירוני מערכת

אינטראקטיבית לניהול מרכזי המחזור בעיר. מאגר זה מנוהל ומעודכן על ידי המחלקה באופן שוטף ומציג נתונים מעודכנים לאותו ממועד.

המחלקה תדאג שתהיה ברשותה רשימה מעודכנת של מרכזי המחזור.

פינוי מתקני המחזור בעיר לסוגיהם, מתבצע בהתאם לתוכנית עבודה שבועית, שנמצאת לכל קבלן ומכסה את כל העיר. התשלום לקבלנים נעשה כדלקמן:

א. פינוי נייר - גלובאלי.

ב. פינוי פלסטיק - אביב תעשיות מצרפים לכל חשבונית את כל פירוט המתקנים שפוננו. התשלום ישירות על ידי תאגיד אלה.

ג. טקסטיל - התשלום על ידי הקבלן לעירייה תשלום גלובאלי קבוע.

ד. מקומות שלא פונו מטופלים בל"כ על פי קריאות מוקד ו/או פיקוח של מנהלי אזורים

בשטח!"

התקשרויות עם קבלנים חיצוניים

פסולת קרטון - טלאל

מבדיקת הביקורת נמצאו ליקויים ברישומים ובבקרה החשבונאית המבוצעת בהנהלת החשבונות, כך למשל נמצא כי לא התקבל החזר מתאגיד ת.מ.י.ר בגין הוצאות פינוי קרטון בחודש ספטמבר 2014 בסך של 25,948.37 ₪, וכי הרישום של החוזרים בחלק מהמקרים אינו תואם את החודש בגינו בוצע החזר. הביקורת ממליצה כי העירייה תדרוש מתמיר החזר בגין הסכום שלא התקבל בחודש ספטמבר 2014, וכן כי יש להקפיד על קיום מעקב מסודר, הן באמצעות רישום נאות בהנהלת החשבונות והן באמצעות בדיקה שנתית כי מתקבלים מתאגיד תמיר כל הכספים המגיעים לעירייה.

תגובת אגף איכות הסביבה: "ראשית יש לציין כי הרישום החשבונאי מבוצע על ידי הגזברות ולא על ידי חשבת האגף. שנית, לאחר בדיקה נמצא כי החשבונות האמורה שולמה על ידי תמיר אולם נרשמה בכרטיס הכנסות מחילוף אריזות ולא בכרטיס הכנסות ממיחזור כפי שנרשמו כל התשלומים האחרים. חשבת האגף תעביר דרישה לגזברות לרישום מלל תקין בכרטיס ולתיקון הרישום."

התייחסות הביקורת: מפגישה שערכה הביקורת עם חשבת האגף עולה כי הליקויים בדבר אופן הרישום בכרטיסי הנהלת החשבונות בשנים 2014-2015 תוקנו במהלך 2016, לאחר פנייה של החשבת עצמה לגזברות, בשל העובדה שאופן הרישום אכן גרם לקושי רב באיתור התשלומים בכרטיסים והקשה על עריכת בקרה. לבקשתה התווסף באופן מסודר תיאור ממי התקבל התשלום, בגין איזה חודש ופרטים רלוונטיים נוספים במידת הצורך.

ההסכם עם טלאל, אשר נחתם בספטמבר 2013, מחייב הצבת 45 מתקנים ומאפשר לעירייה לדרוש הצבת 10 מתקנים נוספים, ניצלה העירייה את זכותה לדרוש הצבת מתקנים נוספים רק ביולי 2015, כאשר הוצבו 5 מתקנים נוספים. ראוי לציין כי הוספת מתקני איסוף הקרטון הביאה לגידול מיידי בכמות פסולת הקרטון הנאספת בעיר, מכ- 75 טון לחודש בממוצע במחצית הראשונה של 2015 גדלה הכמות הנאספת לכ- 88 טון לחודש בממוצע במחצית השנייה של השנה, גידול של כ-17%. הביקורת ממליצה כי העירייה תבחן אפשרות להציב את כל 55 המתקנים לאיסוף קרטונים שמאפשר לה ההסכם. חשוב לציין כי המשמעות של הגידול באיסוף פסולת הקרטון, הינה הן בהיבט של החיסכון בעלויות פינוי אשפה רגילה, שכן הטונות הנוספים שנאספים בקרטוניות מופחתים מכמות האשפה הרגילה

הנאספת, בגינה משלמת העירייה עבור הפינוי ועבור ההטמנה והן בהיבט של גידול בהיקפי המחזור.

תגובת אגף איכות הסביבה: "חווה ההתקשרות עם הקבלן, הביא בחשבון גם את צרכי העיר העתידיים, כמו איכלוסים בשתי השכונות הירוקות, ולכן הצבת המתקנים הנוספים, נעשתה בהתאם לקצב האכלוס וצרכי השטח. הגידול בשיעורי המחזור בקרטון, נובע בעיקר מגידול האוכלוסייה בעיר וכן במאמצי הסברה מול תושבים ועסקים לעידוד המחזור וחילוץ אריזות בתחנת המעבר לרבות קרטונים שמפונים על ידי מנופים.
נכון לכתובת התייחסות זו, הושמשו כל מתקני המחזור!"

פסולת נייר - טלאל

מבדיקת הביקורת נמצא כי זמן התקן הקבוע במערכת המוקד לטיפול בפניות בנוגע לפינוי נייר הינו ארוך מזמני התקן הקבועים במסגרת ההסכם מול הספק.
הביקורת ממליצה כי זמן התקן המוגדר לטיפול בפניות במערכת המוקד ייקבע בהתאם לזמן הטיפול הקבוע בהסכם מול הספק.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הערה כללית - זמני הטיפול הנדרשים מהקבלן, הם אינם זמני תקן. זמן התקן אשר מופיע במוקד העירוני, הינו זמן אשר מביא בחשבון את זמן הטיפול של כל הגורמים במערכת לטיפול באותה פנייה לרבות זמן הטיפול של הקבלן, ולכן אין זה נכון להתאים את זמני הטיפול המופיעים בחוזה כזמן תקן. אנו מוצאים לנכון להעיר הערה כללית זו מאחר והתייחסות לזמן התקן נרשמה על ידי הביקורת גם במקומות אחרים בדוח!"

התייחסות הביקורת: הביקורת תציין כי זמני התקן הקבועים במוקד העירוני מתייחסים לפעילות הקבלן בלבד, שכן הקריאות מועברות ישירות למנהלי העבודה של הקבלנים השונים. בכל מקרה, הפערים בין זמני התקן הקבועים בהסכמי ההתקשרות מול הקבלנים לבין זמני התקן הקבועים במוקד העירוני אינם סבירים גם לו היו אמורים לכלול זמני טיפול נוספים.

מבדיקת הביקורת עולה כי למרות העובדה שבשנת 2015 התקבלו 3,173 פניות בנוגע לפינוי מתקני נייר בחדרי אשפה והיוו כ-19% מכלל פניות התושבים למוקד העירוני בנושאי פינוי אשפה ומחזור בשנה זו לא הוטלו על הקבלן קנסות בגין אי מתן שירותים כנדרש על פי ההסכם עימו. הביקורת ממליצה כי יבוצע ניתוח של קריאות המוקד ובחינה של הסיבות לריבוי הקריאות והדרכים לטיפול בנושאים

הבעייתיים באופן שיביא להפחתה בעומס הקריאות, במידת הצורך גם באמצעות שימוש במנגנוני האכיפה והפיקוח, דוגמת הקנסות, הקבועים בחוזה.

תגובת אגף איכות הסביבה: "קריאות המוקד בפינוי נייר, כמו בסוגי אשפה אחרים,

נבחנות באופן פרטני לגבי כל מקרה לגופו של עניין. אין הדבר שכל קריאה הינה בעיה של

אי מתן שירות של הקבלן. השירות של חב' טלאל הינו שירות מעולה ולא מצאנו שום

מקרה שיש בו כדי להצדיק קנסות לקבלן".

פסולת טקסטיל - רוזניר

מבדיקת הביקורת עולה כי הרישום בהנהלת החשבונות של התשלום החודשי

המתקבל מרוזניר נרשם כ"הכנסות מאשפה", בלא ציון כי מדובר ברוזניר או

בטקסטיל ובלא ציון החודש בגינו התקבל התשלום. הביקורת ממליצה כי

ההכנסות המתקבלות מרוזניר יירשמו באופן ברור הכולל רישום הגורם המשלם

והחודש בגינו התקבל התשלום.

מבדיקת הביקורת עולה כי בניגוד לקבוע בהסכם עם חברת רוזניר כי פינוי על פי

דרישה של מתקני האיסוף יבוצע בתוך 4 ימים, זמן התקן לפינוי מתקני איסוף

נייר הקבוע במערכת המוקד עומד על 10 ימים. הביקורת ממליצה כי זמן התקן

המוגדר לטיפול בפניות במערכת המוקד ייקבע בהתאם לזמן הטיפול הקבוע בהסכם

מול הספק.

תגובת אגף איכות הסביבה: "ראה התייחסויות קודמות הן לעניין הרישום החשבונאי

והן לעניין זמני התקן."

פסולת פלסטיק - אביב

מבדיקת הביקורת עולה כי חלה ירידה במספר מתקני איסוף הפלסטיק המוצבים

בעיר מכ-270 בסוף שנת 2013 (בהתאם לחוזה הקודם) ל-224 מתקנים נכון

לנובמבר 2016 (בהתאם לנתוני מערכת ה-GIS). מספר הנמוך אף ממספר

המתקנים הקבוע בהסכם החדש שנחתם מול אביב ביולי 2016 ואשר מעמיד את

מספר המתקנים על כ-250. יש לוודא עמידת אביב בתנאי ההסכם ולחייבה להציב

את כל המתקנים כפי שמתחייב מההסכם.

תגובת אגף איכות הסביבה: "כמות המתקנים בעיר עונה על הצרכים ועומדת בתקני תאגיד

אלה.

כפי שציינו בסעיפים קודמים, בעת הכנת המכרז אנו מביאים בחשבון גדול חזוי של מתקנים במהלך שנות החוזה. הפעלת הסעיף תעשה על פי הצורך.. מעולם לא היו מוצבים בעיר 270 מתקנים. בפועל כמות המתקנים הקיימת כיום עונה על צרכי האוכלוסייה ואין לנו בעיה לקבל מתקנים נוספים על פי דרישה. יצוין כי הצבת מתקנים נוספים לוקחת בחשבון גם שיקולי נראות ונגישות, עומס על המרחב הציבורי ועוד. בדוח החודשי יש לנו נתונים מדויקים לגבי קצב המילוי של כל מתקן ומתקן בעיר!"

מבדיקת הביקורת נמצאו ליקויים ברישומים ובבקרה החשבונאית המבוצעת בהנהלת החשבונות, כך למשל נמצא כי הרישום בהנהלת החשבונות של התשלום החודשי המתקבל מאביב נרשם כ"הכנסות מאשפה", בלא ציון כי מדובר באביב או בפלסטיק ובלא ציון החודש בגינו התקבל התשלום. עוד עולה מבדיקת הביקורת כי התשלומים מחברת אביב לא שולמו חודש בחודשו כפי שמתחייב מחוזה ההתקשרות עימה, ויתרה מזאת ישנם עוד שלושה תשלומים שטרם נגבו. הביקורת ממליצה כי יוקפד על רישום מפורט של ההכנסות בספרי הנהלת החשבונות של העירייה, על מנת לאפשר בקרה ומעקב נאותים אחר ההכנסות הנצמחות לעירייה מפניווי אשפה. בנוסף ממליצה הביקורת כי העירייה תפעל לגביית התשלומים שלא נגבו מאביב.

תגובת אגף איכות הסביבה: "לאחר קבלת התשלום הנושא מועבר לאגף הכנסות ולגזברות לצורך ביצוע רישום בהנהלת החשבונות בכרטיסים המתאימים. חשבת טיפלה בגביית התשלומים שטרם התקבלו והעתק מהם הועבר לביקורת."

התייחסות הביקורת: הממצא תוקן, התשלומים התקבלו ורישומם החשבונאי תוקן אף הוא.

פינוי אשפה יבשה, רטובה וגזם - מפעת

בניגוד לנדרש על פי ההסכם 2 הרכבים המשמשים את מנהלי העבודה אינם משויכים למערכת האיתוראן. יש להקפיד כי כל הרכבים הפועלים מטעם הקבלן בשטח העיר יחוברו לאיתוראן ויאפשרו פיקוח ובקרה אחר עבודתם.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הערה נכונה - טופל!"

מנתוני דוחות השקילה החודשיים בתחנת המעבר עולה כי, בניגוד לנדרש על פי ההסכם מפעיל הקבלן רכבים שאינם הרכבים הקבועים ואשר אינם משויכים לעירייה ואינם מופיעים במערכת האיתוראן. כך למשל מבדיקת הביקורת בחודש אוגוסט 2016 הפעיל הקבלן 10 רכבים שאינם הרכבים הקבועים, חלקם למספר

פינויים בודדים וחלקם משך ימים ארוכים. יש להקפיד לקבל עדכון מהקבלן בדבר שימוש בכלי רכב שאינו ברשימה הקבועה וכי הדבר מחייב אישור בכתב על ידי גורם מהמחלקה לצורך הפעלת הרכב בשטח העיר וקבלת תשלום בגין פעילותו.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מזה כשנה, הוכנסה לשימוש שקילה נוספת במקביל בתחנת השקילה ברעננה, כך שהפיקוח על נתוני הפינוי הינו הדוק ביותר וכל חריגה מטופלת בהתאם. מטבע הדברים יש צורך לבצע טיפולים למשאיות וכן תקלות טכניות שמחייבות השבתת משאית לטיפול/תיקון. הקבלן מחוייב להציב רכב חלופי בכל השבתה של רכב מהמערך הקבוע. הודעה על כך נמסרת לנו כולל למשקל ברעננה שמאפשר לנהג להגיע ולהישקל כמתחייב משגרת הפינויים. התשלום נעשה בהתאם לשקילות ברעננה."

מבדיקת הביקורת נמצא כי בחודש אוגוסט 2016 היו 36 כניסות ועבודה של רכבים לפני השעה 6:00 בכל ימי העבודה בחודש. מבדיקת הביקורת נמצא כי בחודש אוגוסט 2016 היו 2 רכבים אשר נשקלו בתחנת המעבר בין השעות 2:00 עד 4:00 לפנות בוקר, 23 פעמים ופרקו משקל כולל של 35,760 טון אשפה מסוגים שונים. יצויין כי שני רכבים אלה אינם מהרכבים הקבועים העובדים בשירות העירייה ואינם מחוברים למערכת האיתוראן. יש להודיע לקבלן ולתחנת המעבר כי לא יבוצע תשלום בגין פינויים שבוצעו מחוץ לשעות העבודה המותרות.

פיקוח ובקרה אחר עבודת הקבלנים

שקילה

הביקורת מצאה כי לא מבוצעת בקרה נאותה אחר השקילות, אין הגדרה ברורה במסגרת המכרז בדבר שיטת השקילה, המפקח העירוני האמון על בדיקת דוחות השקילה והחשבוניות לא ידע להשיב לשאלת הביקורת בדבר שיטת העבודה מול הקבלן ומבדיקת הביקורת נמצא כי ישנם רכבים שנבדקים בשיטת הטרסה הקבועה וישנם רכבים שנבדקים בשיטת הטרסה המשתנה. עוד נמצא בבדיקת הביקורת כי ישנם רכבים שהפער בין משקל המשאית כפי שמופיע ברישיון הרכב למשקל הקבוע כטרסה גבוה. כך למשל לרכב משא מנוף שמספרו 37-288-78 ומשקלו ברישיון הרכב עומד על 9,860 טון נקבעה טרסה של 10,900 טון, פער של כ-1,000 טון. לעומת זאת לרכב משא נוף אחר שמשקלו ברישיון הרכב 10,880 נקבעה טרסה של 10,940 פער של 60 טון בלבד. יש לקיים בקרה נאותה אחר נתוני השקילות בתחנת המעבר על מנת לאתר נתונים חריגים.

תגובת אגף איכות הסביבה: "המשקל שקובע את המשקל נטו הינו ההפרש שבין משקל הטרה בכניסה, כאשר המשאית נשקלת ריקה, ושקילה נוספת בכניסה לתחנה עם סיום הפינוי. הפער המחושב, הינו המשקל שעליו הרשות משלמת. אין משמעות למשקל ברישיון מאחר והשקילה הינה שקילת טרה בפועל. כפי שצינו לעיל, אנו מבצעים שקילה נוספת, מקבילה לכל משאית פינוי בתחנת השקילה ברעננה הן כשהיא מגיעה בבוקר והן כשהיא מסיימת את איסוף האשפה, כך שההפרשים אם קיימים אנו מגלים מיד בדוח החודשי!"

התייחסות הביקורת: הביקורת תציין שוב כי לחלק גדול מהמשאיות משקל הכניסה זהה לחלוטין בכל שקילה, כלומר המשמעות הינה שהן נבדקות על פי טרה קבועה ולא משתנה. הביקורת תציין כי השקילות בתחנה ברעננה החלו במהלך שנת 2016 ולא בוצעו באופן מלא ורציף, עם זאת בהינתן כי מתקיימות שקילות לכל משאית הן כשהיא ריקה והן כשהיא מלאה בתום כל איסוף, ואכן מבוצעת השוואה של הנתונים לנתוני השקילות בתחנת המעבר מדי חודש בחודשו הדבר מהווה שיפור מהותי של תהליכי הבקרה כפי שהתקיימו עד כה.

איתוראן

הביקורת מצאה כי רק רכביו של קבלן פינוי האשפה (מפעל) מחוברים למערכת האיתוראן ורק אחריהם ניתן לבצע בקרה ומעקב באמצעי זה. בחלק מההסכמים עם קבלנים מוגדרת החובה להתקין איתוראן אולם הדבר אינו נאכף על ידי העירייה, בחלק מההסכמים עם קבלנים כלל לא נקבעה הדרישה להתקנת מערכות איתוראן. הביקורת ממליצה כי העירייה תאכוף את התחייבויות הקבלנים השונים במסגרת הסכמי ההתקשרות עימם ותחייב קבלת גישה למערכת איתוראן המותקנת ברכבי הפינוי המועסקים מטעמם. בנוסף מומלץ כי החיוב בהתקנת איתוראן ייקבע בכל הסכמי העירייה עם קבלני פינוי.

תגובת אגף איכות הסביבה: "איננו רואים צורך בחיבור אתוראן לרכבי קבלנים אחרים. יש עליהם איתוראנים שנבדקים בחברה ובכל מקרה של צורך לבירור מסוים אנו יכולים לקבל דוחות מהקבלן!"

בדיקות מדגמיות

לא יושמה המלצת הביקורת בדוח הקודם בדבר חידוש התיעוד של פעולות הפיקוח המבוצעות על ידי עובדי האגף באמצעות דוחות יומיים. יש לדאוג כי יבוצע תיעוד

מסודר של פעולות הפיקוח המבוצעות על ידי עובדי המחלקה באמצעות דוחות יומיים מסודרים.

תגובת אגף איכות הסביבה: "המחלקה מבצעת בדיקות מדגמיות ברמה יומית על פינוי

הפחים באמצעות עובד רשות ועובד חיצוני. דוחות יומיים מוגשים למנהל המחלקה וסגנו

אשר מטפלים בממצאי הדוח!"

הביקורת מצאה כי אין תכנית בכתב המסדירה את ביצוע המעקב והבקרה אחר עבודת הקבלנים ומהם הנושאים הכלולים במסגרת זו, ואין כל תיעוד של עבודת הפיקוח והבקרה של המחלקה אחר עבודות הקבלנים למעט כאמור הבדיקה בחודש נובמבר 2016. במצב דברים זה, קשה לבחון את ביצוע עבודת הפיקוח והבקרה של המחלקה על עבודות הקבלן. הביקורת ממליצה לערוך תכנית בכתב למעקב ובקרה שתכלול חלוקה גיאוגרפית של אזורים בהם תיערכנה בדיקות מדגמיות מטעם המחלקה מדי שבוע בנושא פינוי האשפה,

קריאות מוקד

מאז דוח הביקורת הקודם שנערך בשנת 2012 ובו היו 7,061 קריאות מוקד, מספר קריאות המוקד בשנים 2015-2014 הוכפל ועומד על כ-16 אלף פניות בשנה. מניתוח קריאות המוקד של המחלקה עולה כי כ-70% מכלל הקריאות (11,344 קריאות בשנת 2015) מתייחסות לנושאים בטיפול של קבלן פינוי האשפה מפעת. הביקורת ממליצה כי יבוצע ניתוח של קריאות המוקד וכי המחלקה תפעל לאיתור הגורמים והסיבות לריבוי הקריאות והדרכים לטיפול בנושאים הבעייתיים באופן שיביא להפחתה בעומס הקריאות.

תגובת אגף איכות הסביבה: "העלייה במספר קריאות המוקד נובעת מכמה סיבות עיקריות:

א. גידול במספר התושבים בעיר.

ב. הגברת האמון של התושבים בעבודת המוקד העירוני וקבלת מענה בכל פנייה.

ג. כל הקריאות אשר מגיעות למחלקה מטופלות ויצוין כי זמן הטיפול בקריאות המוקד לפי עמידה

בזמני התקן של המחלקה עומד על מעל 90%.

עוד יצויין כי במהלך שנת 2016 נערך שינוי באופן הטיפול המחלקתי בקריאות המוקד הועבר לטיפול ישיר על ידי מנהלי העבודה מטעם הקבלן והם נדרשים לטפל בפניות המוקד ולסגור אותן לאחר השלמת הטיפול, תוך שהם מחוייבים לעמוד בזמני התקן. בנוסף מנהלי האיזורים מטעם העירייה הונחו לפתוח קריאות מוקד רבות בעצמם, על מנת להבטיח טיפול מיידי של הקבלן בליקויים שמתגלים במסגרת הפיקוח השוטף אחר עבודתו. "

ממצאי הביקורת

1 הוועדה לאיכות הסביבה

בחודש פברואר 2005 אושר בכנסת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 98) בנושא הקמת ועדות לאיכות סביבה ברשויות המקומיות. החוק מחייב הקמת ועדה לאיכות הסביבה, שתפקידה "ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים לשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בני-קיימא של הסביבה".

כפי שנקבע בחוק, הוועדה לאיכות הסביבה היא ועדת חובה בכל הרשויות המקומיות. תפקידיה של הוועדה: להתוות מדיניות בנושא איכות הסביבה, לתכנן וליזום פעולות להבטחת פיתוח בר-קיימא של הסביבה ושימוש מושכל במשאביה. הוועדה נדרשת להגיש לאישור המועצה את תכניתיה ולעקוב אחר ביצוען.

הנושאים בטיפול ועדות איכות הסביבה ברשויות:

- פסולת: עידוד המחזור, הטמנה, הפרדה במקור, פסולת אלקטרונית, גזם, חומרים מסוכנים;
- נאמני ניקיון;
- תכנון עירוני ותכניות אב סביבתיות;
- זיהום אוויר;
- רעש: מפוחים, שדות תעופה, תחבורה;
- אנטנות סלולריות;
- שטחים פתוחים, טבע עירוני;
- בנייה ירוקה;
- אנרגיות מתחדשות, ירוק העירייה - חסכון במשאבים;
- מים וביוב: חסכון במים, מים אפורים, טיפול בשפכים;
- תחבורה בת-קיימא;

על פי החוק הרכב חברי הוועדה יהיה:

1. ארבעה חברי מועצה;
2. עובד בכיר שהוא האחראי לתחום איכות הסביבה בעירייה;

3. שני נציגי ציבור שהם תושבי העיר :

▪ אחד תבחר המועצה בהתייעצות עם ארגונים מקומיים שעניינם בשמירת איכות הסביבה.

▪ אחד יבחרו ארגונים מקומיים.

4. נציג השר לאיכות הסביבה.

5. עוד נקבע כי לדיוני הוועדה יוזמן דרך קבע נציג ארגון ארצי.

בשנים 2014-2015 התכנסה הוועדה לאיכות סביבה בעיריית כפר סבא ארבע פעמים בשנה. כלומר, במהלך התקופה המבוקרת התקיימו 8 ישיבות ועדה. שלוש מהן הוקדשו לסיורים. רק שתיים מישיבות הוועדה הסתיימו בקביעת המלצות ברות יישום.

להלן רשימת חברי הוועדה נכון למועד הביקורת :

מס'	שם	תפקיד	כתב מינוי
1.	צביקה צרפתי	יו"ר - חבר מועצה- סגן ומ"מ ראש עיר	יש
2.	אברהם שיינפן	חבר מועצה	יש
3.	אהוד יובל לוי	חבר מועצה	יש
4.	עילאי הרסגור הנדין	חבר מועצה	יש
5.	ר. ס.	נציג ארגוני סביבה	אין
6.	ד. א.	משקיף - נציג קק"ל	אין
7.	מ. א.	משקיף - נציג ציבור	יש
8.	ג. ד.	משקיף	אין
9.	ד. ר.	משקיף - נציג הנוער	אין
10.	א. צ.	מזכיר הוועדה	אין

✓ נבדק ונמצא תקין

מבדיקת הביקורת עולה כי הרכב הוועדה עומד בדרישות החוק.

ממצא:

1. מבדיקת הביקורת נמצא כי לחלק מחברי הוועדה לא הוצא כתב מינוי מסודר.

המלצה:

1. יוצאו לאלתר כתבי מינוי מסודרים לכל חברי הוועדה וכי בכל עת שחל שינוי בהרכב הוועדה יוצאו כתבי מינוי מסודרים לחברים חדשים המתמנים לוועדה.

המשרד לאיכות הסביבה ממליץ כי ועדה אשר פועלת ברשות הנמצאת בשלבים מתקדמים ביישום סדר יום סביבתי ותכנית עבודה תפעל באופן הבא :

1. למידה ואשרור או עדכון של תכנית העבודה של הוועדה הקודמת :
 - א. מיפוי מחדש של המפגעים הסביבתיים והסטטוס שלהם.
 - ב. בחינת סטטוסים של "קולות קוראים" וגיבוש אסטרטגיה שנתית ורב שנתית בנושא.
2. בחינת מערך הטיפול בנושאים הסביבתיים של הרשות, כולל : טיפול בפסולת, אנרגיה, תחבורה, קידום יזמויות סביבתיות בהיבטים של :
 - א. בחינת נושאים חברתיים כלכליים, הנושקים לתחום הסביבתי.
 - ב. בחינת כיוונים ומגמות לתקציב ירוק למועצה.
3. זיהוי חסמים בנושא בקידום הנושא הסביבתי ברשות ובחינת דרכים להסרתם.
4. תעדוף הנושאים לטיפול ובהתאם לכך בניית תוכנית עבודה, תוך הגדרת יעדים ומדדים להצלחה והצגתה למליאה. מומלץ לבנות תוכנית אסטרטגית שנתית ורב שנתית .
5. קידום האפשרויות המקומיות לניצול מוצרי פסולת כמשאבים לעשייה מקומית במטרה להפחית עלויות הטמנה.
6. קידום שיתופי פעולה עם ועדות אחרות.

ממצא:

2. בניגוד לנדרש על פי החוק ולהנחיות המשרד להגנת הסביבה לא הוכנה על ידי הוועדה תוכנית עבודה הכוללת מיפוי הנושאים וקביעת סדרי עדיפויות לעבודת הוועדה.

המלצה:

2. הוועדה לאיכות הסביבה תפעל כבר בישיבתה הקרובה לקביעת תוכנית עבודה מסודרת כולל מיפוי הנושאים וקביעת סדרי עדיפויות לעבודת הוועדה.

ממצא:

3. הביקורת בדקה את פרוטוקולי הדיונים של הוועדה ומצאה כי ברוב הדיונים לא נקבעות החלטות על המלצות ברות יישום.

המלצה:

3. לפעול בסיום כל דיון לריכוז החלטות הוועדה בנוגע להמלצותיה בפרוטוקול הדיון כך שיכללו לוחות זמנים ומדדים לבחינת נאותות יישומן.

ממצא:

4. בניגוד לנדרש על פי החוק לא מנוהל תיעוד מסודר של החלטות הוועדה, הגשתן לאישור מועצת העיר ועדכון הוועדה באישורן וביישומן.

המלצה:

4. לפעול להקמת מנגנון ניהולי להעברת והפצת החלטות והמלצות הוועדה לגורמים הרלוונטיים בעירייה האמונים על יישומן וינוהל מעקב מסודר אחר יישומן בפועל.

2 מבדקי איכות סביבה במוסדות חינוך

2.1 קרינה אלקטרומגנטית

קרינה אלקטרומגנטית היא הפרעה מחזורית הרמונית בשדה החשמלי והמגנטי, המתפשטת במרחב. הפרעה כזו נקראת גל אלקטרומגנטי. הקרינה האלקטרומגנטית כוללת, בין היתר, גלי מיקרו, גלי רדיו, אור וקרינת חום, קרני רנטגן. מחלקים את סוגי הקרינה בצורה גסה לשני תחומים: קרינה מייננת ובלתי מייננת.

השימוש בטכנולוגיה מבוססת רשת חשמל או רשת רדיו הולך וגובר ולכן גם מתעצמות הסכנות הכרוכות בחשיפה לרשתות אלה, ובעיקר בחשיפה לקרינה בלתי מייננת. בחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992, הוגדר זיהום שמקורו בקרינה בלתי מייננת כמפגע סביבתי.

מקורות הקרינה הבלתי מייננת שניתן לזהות במוסדות החינוך הם בעיקר:

- (1) רשת החשמל.
- (2) אנטנות סלולריות שמותקנות מעל מוסדות החינוך או בקרבתם.
- (3) טלפונים סלולריים.
- (4) נקודות גישה לאינטרנט אלחוטי Wi-Fi ו-Wlan.

נזקה של פגיעת הקרינה האלקטרומגנטית הוא מחלות ממאירות ונזקים גנטיים (שינוי ב-DNA ופגמים בחומר התורשתי, אשר עלול לגרום לפגמים מולדים חמורים)

חוזר מנכ"ל משרד החינוך משנת 2002 קובע מיהם הגורמים האחראים לניהול מערך הבטיחות במוסדות החינוך ומטיל שורה של חובות על הרשויות המקומיות. לפי החוזר, על כל רשות מקומית למנות מנהל בטיחות מטעמה, ובכל מוסד חינוך יש למנות רכז בטיחות. על מנהל הבטיחות הרשותי להיות בוגר קורס למנהלי בטיחות במערכות חינוך, ופעם בשנה עליו לנהל את מבדקי הבטיחות בכל מוסדות החינוך שבאחריות הרשות.

חוזר מנכ"ל משרד החינוך עג/6 (א) מפברואר 2013 קובע את סידורי הבטיחות במוסדות חינוך וקובע כי "כל מוסד חינוכי ייבדק פעם בשנה לקראת פתיחת שנת הלימודים, והליקויים והמפגעים יתוקנו".

בחוזר מנכ"ל משרד החינוך משנת 2013 פורסמו הנחיות בנוגע לקרינה מרשת חשמל בבתי ספר. על פיהן, בכל בית ספר שבו הותקן ציוד תקשורת והתקני קצה, יבוצעו

בדיקות קרינה על ידי גורם מוסמך לפני התקנת הציוד ולאחר הפעלתו על מנת, לוודא שרמות הקרינה עומדות בדרישות המשרד להגנת הסביבה.

יצויין כי בהתאם למסמך שהוכן על ידי האגף למניעת רעש וקרינה במשרד להגנת הסביבה, מדידות קרינה במוסדות החינוך יבוצעו אחת ל 10 שנים אלא אם חל שינוי במערכת החשמל, הן במבנה ביה"ס והן בסביבתו.

באוקטובר 2012 פרסם משרד החינוך "רשימה מנחה לעריכת מבדק בבית ספר, גן ילדים ופנימייה" המגדירה את סוגי הבדיקות שיש לערוך במוסדות החינוך, אופן עריכתן, תדירותן והאחראיות לביצוען ואשר קובעת כי יש לערוך בדיקות קרינה במוסדות חינוך אחת לשנה, כמופיע בטבלה להלן:

שם הבדיקה	ערך הסף לפי המלצת המשרד להגנת הסביבה	הגורם המבצע (לפי הרשימה המנחה)
קרינה משנאים ומשדות חשמליים הסמוכים למוסדות חינוך או נמצאים בתחומם	4 מיליגאוס ברגעי עומס מרבי*	בודק מוסמך
קרינה מאנטנות סלולריות שנמצאות בשטח מוסד החינוך או בסמוך לו.	10% מהסף הבריאותי**	בודק מוסמך

האחריות לביצוע מדידות קרינה במוסדות החינוך בעיר, כמו גם שאר מבדקי הבטיחות מוטלת על אגף חירום ובטחון בעירייה ובאחריות מחלקת בטיחות בעבודה ובמוסדות חינוך.

בשנת 2013 ערכה העירייה סקר קרינה בבתי הספר בעיר. במסגרת הסקר נבדקו 23 מתוך 33 בתי הספר שבאחריות העירייה. רק בבית ספר אחד נמצאו רמות קרינה שהוגדרו כתקינות. להלן תוצאות הסקר:

רמת החריגות שנמצאו	מס' בתי הספר
גבוהה	9
בינונית	9
נמוכה	4
תקינה	1

לאחר שהתקבלו תוצאות הסקר ביצעה העירייה מיגונים מפני קרינה בהתאם להמלצות הסקר.

בראשית שנת 2015 ערך משרד החינוך בדיקות קרינה ב-30 בתי הספר בכפר סבא, חלקן במוסדות פרטיים. תוצאות הבדיקות מפורסמות באתר המשרד להגנת הסביבה. מתוך 25 הבדיקות שנערכו על ידי משרד החינוך במוסדות שבאחריות העירייה, היו 4 מוסדות אשר לא נכללו בסקר שערכה העירייה בשנת 2013 ותוצאות הבדיקות בהם נמצאו תקינות, אולם ב-5 מוסדות חינוך נמצאו רמות קרינה החורגות מהמלצות המשרד להגנת הסביבה.

ממצא:

5. לעירייה אין תוכנית סדורה לעריכת בדיקות קרינה במוסדות החינוך בעיר, בהתאם להנחיות המחייבות.

המלצה:

5. בשל העובדה כי לא ברורות ההנחיות החוקיות באשר ללוחות הזמנים המחייבים לביצוע בדיקות קרינה ראוי כי תיערך תוכנית רב שנתית במסגרתה ייבדקו כל שנה מספר מוסדות חינוך וכך במתכונות של אחת לכמה שנים יבוצעו הבדיקות בכל מוסדות החינוך.

הערת הביקורת: ראוי לציין כי דוח מבקר המדינה בנושא "טיפול הרשויות המקומיות ובעלים פרטיים בקרינה בלתי מייננת במוסדות חינוך" משנת 2014, מצא כי קיימת אי בהירות בהמלצות משרד החינוך בנוגע לתדירות הבדיקות הנדרשת במוסדות החינוך. בשל קיומן של הוראות סותרות בחוזרי המנכ"ל השונים וסתירה ביניהן לבין הנחיות המשרד להגנת הסביבה. עם זאת, לדעת הביקורת גם באם אין חובה מובהקת לבצע בדיקות קרינה כל שנה הרי שראוי כי לכל הפחות יוכן תיעוד מסודר של הבדיקות שבוצעו, תוצאותיהן, וקביעת תוכנית רב שנתית לביצוע בדיקות קרינה במוסדות החינוך בעיר.

ממצא:

6. ב-5 מבתי הספר בהם נמצאו רמות קרינה החורגות מהרמות המומלצות על ידי המשרד להגנת הסביבה במסגרת סקר העירייה ב-2013 נמצאו רמות קרינה חריגות גם בבדיקות שערך משרד החינוך בשנת 2015.

המלצה:

6. הביקורת ממליצה כי העירייה תפעל לאלתר למיגון בתי הספר בהם נמצאו רמות קרינה החורגות מהרף המומלץ על ידי המשרד להגנת הסביבה.

במהלך שנת 2015 ביצעה העירייה באמצעות חברה חיצונית המתמחה במדידות קרינה, בשם לייף סייבר פתרונות קרינה בע"מ, מדידות קרינת חשמל ב-169 גני ילדים ברחבי העיר.

ממצא:

7. העירייה לא כללה במסגרת מדידות קרינת החשמל שבוצעו בגנים גם מדידות קרינה סולרית.

המלצה:

7. לכלול בסבב הבדיקות הבאות שייערך בגני הילדים גם מדידות קרינה סולארית כפי שמבוצע במוסדות החינוך.

החברה נבחרה בהליך של קבלת הצעות מחיר, בו הציעה את המחיר הנמוך ביותר לכל מדידה. עלות כל מדידה הייתה 210 ₪ ובסה"כ 35,490 ₪ (לא כולל מע"מ).

✓נבדק ונמצא תקין

מבדיקת הביקורת עולה כי העירייה קיבלה שלוש הצעות מחיר לביצוע הבדיקות ובחרה בהצעה הזולה מביניהן.

הביקורת קיבלה לידיה את כל תוצאות מדידות הקרינה שנערכו בגנים. מתוך 169 בדיקות הועברו לביקורת תוצאותיהן של 155 בדיקות בלבד. מתוכן ארבע בדיקות אשר נערכו על ידי חברת מדידה בשם מונו טק בע"מ ואשר הוזמנו על ידי גורם בשם "נפטון פאתא בע"מ" ולא על ידי עיריית כפר סבא (אחת מהן בגן אשר נבדק גם על ידי העירייה). כך שבפועל בוצעו על ידי לייף סייבר בדיקות רק ב-152 גני ילדים בלבד.

ממצא:

8. מתוך 169 הגנים אותם הייתה אמורה החברה לבדוק, לא נערכו בדיקות ב-17 מהגנים אותם הייתה החברה אמורה לבדוק.

המלצה:

8. יש להקפיד על קיום בקורות מסודרות אחר ביצוע מלוא העבודות שהוזמנו מהספק במסגרת ההתקשרות עימו.

ממצא:

9. לא הייתה בנמצא בידי מחלקת ביטחון רשימה מעודכנת של מדידות הקרינה שבוצעו ותוצאותיהם.

המלצה:

9. יוכן תיעוד מסודר של הבדיקות שבוצעו, מועד הבדיקה, תוצאותיה והטיפול בליקויים ככל שנמצאו.

הערת הביקורת: חשוב לציין כי מנהל מחלקת הבטיחות בעבודה ומוסדות החינוך שומר אמנם תיעוד מסודר של הבדיקות שבוצעו ותוצאותיהן, אולם לא הייתה בידי רשימה המפרטת את מוסדות החינוך בעיר, את מועדי ותוצאות המדידות שנערכו בהם וכן מה היו המיגונים שבוצעו כדי לתקן את הליקויים שנמצאו. על פי הנמסר לביקורת הדבר נובע ממחסור בכח אדם. עוד יצויין כי על פי הנמסר לביקורת אושר תקן למזכירה במחלקת הביטחון, דבר אשר אמור לסייע בניהול מעקב ממוחשב ומוסדר אחר הבדיקות במוסדות החינוך.

לביקורת הועבר ריכוז של הבדיקות בגני ילדים אשר נמצאו בהם רמות קרינה גבוהות מהמומלץ על ידי המשרד להגנת הסביבה. הריכוז כלל תוצאות בדיקות בלתי תקינות ב-9 גני ילדים.

ממצא:

10. מבדיקת הביקורת עולה כי בניגוד למקבץ תוצאות הבדיקות החריגות שנמסר לביקורת ואשר כלל תוצאות בדיקות חריגות שהתגלו ב-9 גני ילדים, בבדיקת כל תוצאות המדידות נמצאו 11 תוצאות בדיקות קרינה בלתי תקינות.

המלצה:

10. הביקורת ממליצה כי העירייה תפעל לאלתר למיגון גני הילדים בהם נמצאו רמות קרינה החורגות מהרף המומלץ על ידי המשרד להגנת הסביבה.

ממצא:

11. על פי הנמסר לביקורת בכל בתי הספר וגני הילדים בהם נמצאה קרינה החורגת מהמומלץ בוצעו מיגונים. אולם לא נמסר תיעוד לעבודות המיגון שבוצעו.

המלצה:

11. במוסדות בהם נמצאו רמות קרינה החורגות מההמלצות ובוצעו מיגוונים יבוצעו בדיקות נוספות לוודא כי המיגוון השיג ירידה ברמות הקרינה אל מתחת לרף המומלץ.

יצויין, כי גם בחלק מגני הילדים בהם לא נמצאו רמות קרינה החורגות מההמלצות המשרד להגנת הסביבה, ניתנו על ידי החברה המודדת המלצות לשינויים קלים ו/או הנחיות אשר יסייעו בהפחתת החשיפה לקרינה.

תגובת אגף חירום וביטחון: "ממצאי הבדיקה שנערכה בשנת 2015 ומצאה חריגה

תוקנו על ידי חברה מוסמכת למיגוני קרינה!"

ממצא:

12. אין תיעוד מסודר של מסירת תוצאות הבדיקות לגננות וכי נערכו בדיקות יישום המלצות המודד על ידי הגננות.

המלצה:

12. ייערך תיעוד מסודר גם של המלצות המודד, של מסירתן בכתב ובע"פ לגננות ושל בדיקה שנערכה לוודא יישומן בפועל.

2.2 מדידת גז ראדון

גז הראדון הוא גז טבעי, אציל, רדיואקטיבי, חסר ריח או צבע הנובע מהקרקע. הראדון עלול לחדור למבנים דרך סדקים במבנה וכן דרך מערכות הצנרת השונות. חשיפה ממושכת ובריכוזים גבוהים לגז זה, עקב היותו רדיואקטיבי, עלולה לגרום לתחלואה.

שפיעת הגז מהקרקע נובעת מהתפרקות יסודות רדיואקטיביים הנמצאים בריכוזים שונים בכל קרקע וסלע. גם בקרקעות המכילות ריכוז נמוך של מקורות אלו, יש שפיעה של הגז. מכאן המסקנה שפוטנציאל הצטברותו במבנים קיים בכל קרקע. חדירת הגז למבנה נעשית בדרך כלל דרך חריצים, סדקים, צנרת חשמל ותקשורת ונגרמת עקב הפרשי לחצים בין פנים המבנה (הנמוך יותר - במיוחד בזמן חימום), לבין הלחץ החיצוני. הגז מתרכז בדרך כלל בחללים הבאים במגע ישיר עם הקרקע, אולם, יכול גם לחדור לקומות עליונות יותר דרך צנרת החשמל והתקשורת.

הגז הוא הגורם השני בעולם למחלת סרטן הריאה. בגלל חוסר פעילות כימית עם רוב החומרים, הוא יכול לחדור בקלות מהקרקע לתוך מבנים. ניתן לגלות אותו ולמדוד את ריכוזו רק באמצעות גלאים מיוחדים.

כדי להגן על האוכלוסייה מפני ראדון קבע המשרד להגנת הסביבה, בהתאם להמלצות הוועדה הבין-לאומית להגנה מקרינה (ICRP1), כי "רמת הפעולה", כלומר ריכוז הראדון המרבי המותר בבתי מגורים, תהיה 200 בקרל/מ"ק. כאשר הממוצע השנתי של ריכוז הראדון בחדר, בתנאי מחיה רגילים, עולה על רמת הפעולה, יש לבצע פעולות להקטנתו. כדי שריכוז הראדון בחדר ייצג את הממוצע השנתי, שניתן להשוות עם רמת הפעולה, יש למדוד אותו במשך 3 חודשים לפחות (באופן מעשי בין 3 ל- 6 חודשים) בתנאי מחיה רגילים.

המשרד להגנת הסביבה ממליץ לבצע בדיקות לגילוי גז ראדון במבנים: בחדרים צמודי-קרקע, במרתפים ובחדרים לא מאווררים.

האחריות על בטיחות התלמידים ומניעת חשיפתם לקרינה ממתקני חשמל וממוקדי שידור שממוקמים בתוך מוסדות החינוך מוטלת על הרשויות המקומיות. בעיריית כפר סבא אמונה מחלקת תחזוקת מבנים של העירייה על ביצוע בדיקות תקופתיות להימצאות גז ראדון במוסדות החינוך בעיר. בכפר סבא 202 מוסדות חינוך, בהם 170 גנים ו-32 בתי ספר.

על פי הנמסר לביקורת בדיקות למדידת גז ראדון מבוצעת במוסדות החינוך בהם יש מקלטים תת קרקעיים, אחת לשלוש שנים בהתאם להוראת חוזר מנכ"ל בנושא בטיחות, ביטחון ושעת חירום (בתוקף מיום 1.2.2002) משרד החינוך הקובעת כי: *"אישור בודק מוסמך לבדיקת נוכחות גז ראדון במקומות או באזורים שנתגלה בהם גז ראדון וכן בכל מקרה שקיים מרחף או מבנה תת-קרקעי במוסד החינוך."*

האחריות לעריכת מדידות גז ראדון במוסדות חינוך מוטלת על מחלקת תחזוקה ופיתוח מוסדות באגף ההנדסה. על פי הנמסר לביקורת רק ב-22 מבתי הספר בעיר יש מקלטים תת קרקעיים.

✓ **נבדק ונמצא תקין**

מבדיקת הביקורת עולה כי הבדיקה האחרונה על ידי בודק מוסמך, נערכה במהלך חודש יוני 2014 בכל 22 מוסדות החינוך בהם יש מקלטים תת קרקעיים.

ממצא:

13. לא הייתה בנמצא בידי מחלקת תחזוקה ופיתוח מוסדות רשימה מעודכנת של מדידות גז הראדון שבוצעו ותוצאותיהם.

המלצה:

13. הביקורת ממליצה כי יוכן תיעוד מסודר של הבדיקות שבוצעו, מועדיהן ותוצאותיהן לצורכי מעקב ובקרה.

הערת הביקורת:

יצויין כי על פי הנמסר לביקורת כל הבדיקות שנערכו במהלך חודש יוני 2014 נמצאו תקינות. לא נמסרו לידי הביקורת תוצאות הבדיקות המפורטות. לביקורת נמסרה רשימת 22 המוסדות בהם אמורה להתבצע המדידה. על פי הנמסר לביקורת על ידי מנהלת מחלקת אחזקת מבנים משימת איתור תוצאות 22 המדידות שנערכו בחודש יוני שנת 2014 אינה אפשרית שכן יש צורך לחפש אותם בתיקים ידניים והדבר יארך זמן רב.

ממצא:

14. על פי הנמסר לביקורת לא מבוצעות בדיקות בגני הילדים ובבתי ספר נוספים משום שאין בהם מקלטים. יצויין כי הדבר עומד בניגוד להמלצות המשרד להגנת הסביבה לפיהן יש לבצע מדידות במבנים צמודי קרקע ורק לתת עדיפות למקלטים וחדרים תת קרקעיים.

המלצה:

14. הביקורת ממליצה כי ייבחן הצורך לקיום בדיקות להימצאות גז ראדון גם בגני ילדים, שהם בדרך כלל מבנים צמודי קרקע כפי שנדרש בחוק.

הערת הביקורת:

לא ברור לביקורת מדוע ביצוע מדידות גז הראדון נמצאות באחריות מחלקת תחזוקה ופיתוח מבנים ואינן באחריות מחלקת בטיחות מוסדות חינוך. נדמה שהיה ראוי לרכז את כל הבדיקות הנדרשות בידי גורם אחד שיהיה אמון על עריכתן באופן מסודר.

תגובת אגף חירום וביטחון:

" (1) ממצאי הביקורת אכן נכונים בעת עריכת הביקורת.

(2) בכנס משרד החינוך לעורכי מבדקים במו"ט הוצגו ההנחיות החדשות לפיהן לא ניכלל הצורך בבדיקת גז ראדון, זאת כיוון שהפתרון העיקרי לטיפול בהימצאות גז ראדון הינו איוורור החדרים והנחיות ריענון בנושא הופצו השנה גם על ידי הערייה!"

3 הטיפול ברכבים נטושים

כלי רכב הננטשים ברשות הרבים על ידי בעליהם מהווים מפגע סביבתי הן מבחינה אסטטית ותברואתית והן מבחינות בטיחותיות והן משום שהם תופסים מקום חנייה.

בעלי רכב הנוטשים את כלי רכבם ברחובות עוברים על הוראות חוק שמירת הניקיון התשמ"ד-1984. (להלן: "חוק שמירת הניקיון").

חוק שמירת הניקיון קובע בסעיף 2 כי: "לא ישליך אדם פסולת, פסולת בנין או גרוטות רכב ברשות הרבים או מרשות הרבים לרשות היחיד, ולא ילכלך את רשות הרבים."

החוק מגדיר "גרוטות רכב" כ: "רכב שיצא מכלל שימוש מחמת שהתיישן, שפורק או שנקבע כרכב באובדן גמור, וכן שלד של רכב או חלקים ממנו."

ומגדיר "השלכה" כ: "לדבות זריקה, שפיכה, נטישה, השארה או גרם לכלוך באופן אחר."

החוק מטיל על הרשות המקומית את האחריות לטיפול בגרוטות רכב וסילוקן:

בסעיף 7 (א) נקבע כי: "רשות מקומית תקבע, בכפוף לכל דין, אתרים לסילוק או לריכוז וטיפול בפסולת בנין, גזם, צמיגים או גרוטות רכב,"

בסעיף 8 נקבע כי: "רשות מקומית ... רשאית לסלק גרוטות רכב שהושלכו ברשות הרבים או ברשות היחיד, למעט גרוטאות המצויות בחצרו של מי שמחויק בהן כדין, או מנהל בהן כדין עסק בגרוטות רכב" וכן כי "לא תשתמש רשות מוסמכת בסמכותה לסלק גרוטות רכב לפי סעיף זה אלא לאחר שדרשה בכתב מבעלה או מהמחויק בה לפנותה תוך תקופה שקבעה בדרישה והוא לא עשה כן, ולאחר שהודעה בדבר כוונתה לסלק את הגרוטה הודבקה עליה במקום הנראה לעין, 48 שעות לפחות לפני ביצוע הסילוק. לא ניתן לזהות את בעלה של גרוטת הרכב, רשאית הרשות המוסמכת לסלקה אם היא נמצאת באותו מקום לפחות חודש ימים ואם בנסיבות הענין סביר להניח כי בעלה התייאש ממנה מחמת מיעוט שוויה."

החוק קובע עוד, כי גם במקרה בו הושאר רכב (שאינו גרוטאה) ברשות הרבים במשך תקופה העולה על 60 ימים רשאית העירייה לגרור את הרכב, לאחר שדרשה מבעל הרכב לפנותו "תוך תקופה שתקבע בדרישה" ולאחר שהודעה כאמור הודבקה על הרכב ונשלחה בדואר רשום לבעל הרכב, 14 יום לפני הגרירה.

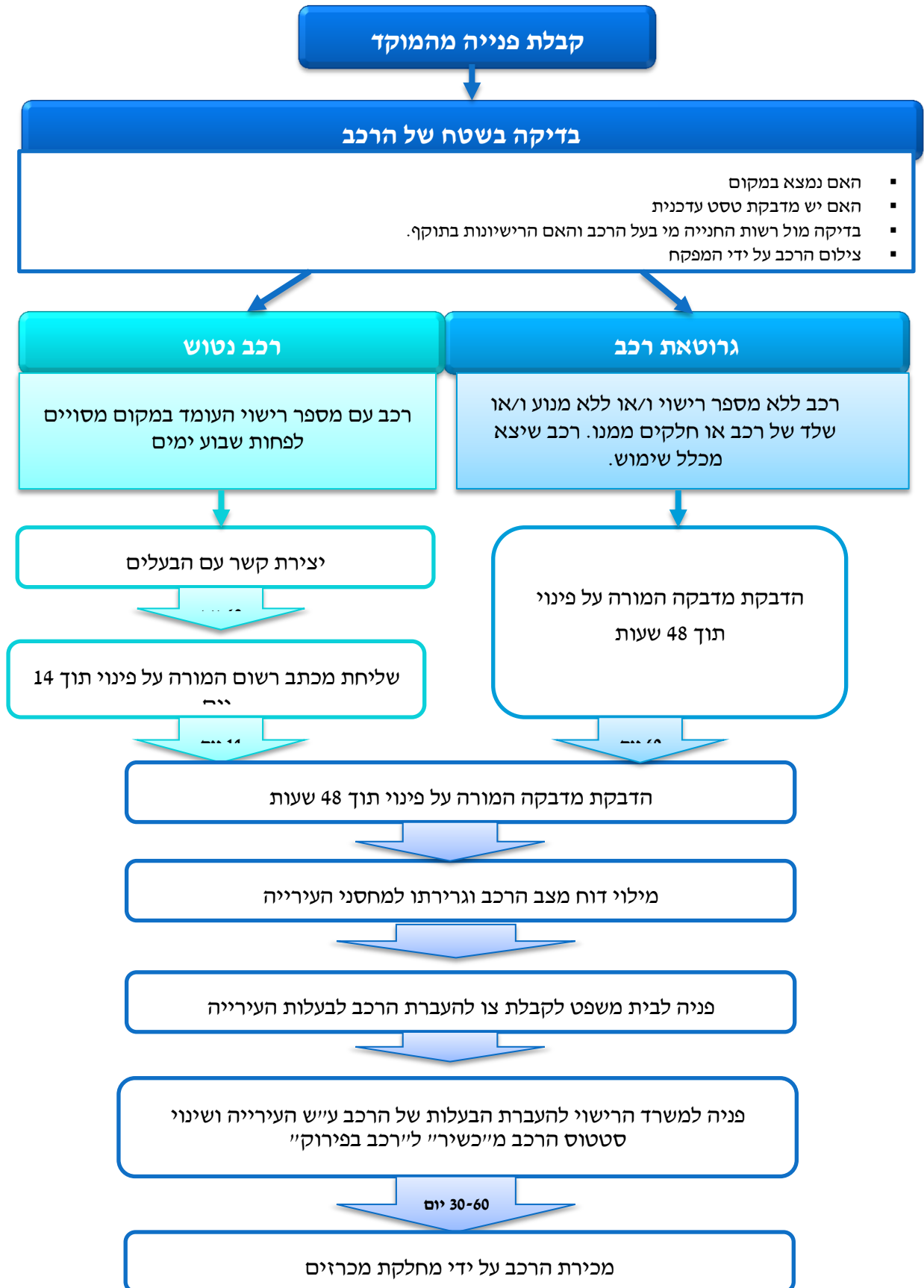
עוד נקבע כי הרשות מוסמכת למכור רכבים שנגררו על ידה ואשר בעליהם לא דרשו אותם בתוך חודשיים. וכי הרשות רשאית לדרוש החזר בגין הוצאותיה מסכום המכירה.

סעיף 18 קובע בנוסף כי "רכב שהובא או נגדרכאמורבסעיפים 8 עד 18, יראו אותו כגרוטאה לענין חוק זה ולענין פקודת התעבורה, והוא יהיה לקנינה של הרשות המוסמכת."

חוק עזר לכפר סבא (שמירה על איכות הסביבה ומניעת מפגעים), התשס"ח-2008 (להלן: "חוק עזר - איכות סביבה") חוזר בסעיפים 43-45 על הוראות חוק שמירת הניקיון.

נוהל עירייה ENV16 טיפול ברכב נטוש מתאר את תהליך הטיפול ברכב החשוד כנטוש ובגרוטאות רכבים המצויים ברחבי העיר.

להלן תהליך הטיפול ברכב נטוש בהתאם למתואר בנוהל העירוני:

ראוי לציין כי בשנה האחרונה הוכנס נוהג חדש לפיו טרם הדבקת המדבקה הראשונה על גבי רכב נטוש, מניח הפקח מכתב על גבי דף לוגו של האגף לאיכות הסביבה על גביו מצוין כי התקבלה תלונה לגבי הרכב כנטוש וכחונה זמן ממושך וכי יש לפנות לעירייה לבירור.

הטיפול בנושא רכב נטוש בעירייה מבוצע על ידי עובד אחד ממחלקת שילוט ופרסום, אשר זהו אינו תחום עבודתו היחיד. יצוין כי על פי הנמסר לביקורת העובד עומד לסיים את תפקידו בחודשים הקרובים ולעבור לתפקיד אחר בעירייה. במהלך שנת 2014 התקבלו במוקד העירוני 935 פניות בנוגע לרכבים נטושים. במהלך שנת 2015 התקבלו במוקד העירוני 1,113 פניות בנוגע לרכבים נטושים. זמן התקן הקבוע במערכת ה-CRM של המוקד בנוגע לטיפול בפניות בנושא רכב נטוש הוא 90 יום.

לאחר שהושלם תהליך איתור הבעלים, פנייה לבעלים בטלפון ובדואר רשום ובאמצעות מדבקות התראה על גבי הרכב ובחלוף המועד לפינויו על ידי הבעלים, נגררים הרכבים על ידי העירייה, נגררים על ידי חברת גרירה חיצונית.

להלן פירוט נתוני גרירת הרכבים על ידי העירייה:

שנה	מס' רכבים שנגררו
2012	5
2013	4
2014	6
2015	5
2016 (עד 13.9.16)	7

עלות הגרירה בשנת 2016 עמדה על 200 ₪ לרכב, כלומר סך הכל שילמה העירייה סך של 1,400 ₪ עבור גרירת רכבים.

בהתאם לחוק, אם בעל רכב מעוניין לקבלו חזרה מידי העירייה לאחר גרירתו הוא נדרש לשלם את הוצאות הגרירה והאחסנה בהן נשאה העירייה. במהלך השנים 2012 – 2016 שוחררו 2 רכבים על ידי בעליהם.

בנוסף במהלך שנת 2016 בוצעה מכירה של 11 רכבים. המכירה בוצעה בהתאם לקבלת שלוש הצעות מחיר עבור כל הרכבים במצבם as-is, כאשר הזוכה שילם של 14,000 ₪, עבור הרכבים. סך של כ-1,273 ₪ לרכב.

3) להלן ממצאי הביקורת לפרק זה:

א) למרות שחוק שמירת הניקיון מאפשר גרירת גרוטאות רכב כבר לאחר חודש, בפועל חולפים בדרך כלל מעל 90 ימים בטרם גוררת העירייה את הגרוטאה. כך למשל, במחסן העירוני בו שוכנו הרכבים הגרורים עד סוף שנת 2015 היה מקום רק ל-11 רכבים. ברגע שהתמלא לא ניתן היה לגרור רכבים נוספים. רק לאחר מכירת כל 11 הרכבים והעברת שטח הגרירה למחסן עירוני אחר בו מקום לכ-20 רכבים ניתן היה לבצע גרירת רכבים נוספת בחודש אוגוסט 2016. אחד מהרכבים שנגררו עמד בחנייה ציבורית במשך שנה בדיוק מיום שהתקבלה התלונה לגביו, בטרם נגרר על ידי העירייה.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מדובר באילוף מוכר, שנובע מעלויות שכירת מגרש לאחסנת רכבים. הבעיה צומצמה במקצת (כעולה גם מתוכן התייחסות המבקר לנקודה זו), לאחר הסדרת המגרש שאורגן באזור התעשייה עתיר ידע לצורך אחסנת רכבים גרורים, כרגע אין העירייה רואה אפשרות להסדרת מרחב נוסף לקליטת רכבים גרורים מעבר למגרש בעתיר ידע. בנוגע לרכב שחנה מעל שנה בחנייה ציבורית: מדובר במקרה חריג מאוד שכן בעל הרכב נפטר, ולאחר בדיקה מעמיקה שארכה זמן רב התברר שילדיו גרים בחלל, נוצר קשר עם ביתו שגרה בקפריסין, הבת מסרה כי הרכב מעוקל ומשועבד (יש לציין כי הרכב שווה ערך) בתאריך 24.12.14 שלח התובע העירוני פניה בכתב בנושא זה לגברת שרה ברכה בראשות המסים לפני גרירת הרכב. גרירת הרכב נעשה רק לאחר פגישה בנוכחות המשנה למנללית והתובע העירוני בה הוחלט על ביצוע הפעולה!"

התייחסות הביקורת: חובת העירייה על פי החוק הינה לגרור את הרכבים לאחר מתן התראה כנדרש, ולא להותירו בשטח ציבורי עד לתוצאות הבריור. הביקורת ממליצה כי הנושא ייבדק שוב על ידי היועץ המשפטי והתובע העירוני.

ב) העירייה אינה מקושרת בהסכם עם חברת גרירה אלא פונה בבקשה לקבלת הצעות מחיר בכל פעם שהיא מעוניינת לבצע גרירה, וזו כמובן סיבה נוספת לכך שגרירת הרכבים אינה נעשית בהתאם למועד בו נדרש פיננסיים אלא רק כאשר הצטברו מספר רכבים אותם נדרשת העירייה לפנות. הביקורת תציין כי הצעות המחיר התקבלו לאחר פנייה טלפונית לגוררים ספציפיים, אשר על פי הנמסר לביקורת "כבר מכירים אותם" וללא ציון תאריך על גביהן.

תגובת אגף איכות הסביבה: "למיטב ידעת התובע העירוני, המצב הזה נובע מכך שגוררים נרתעו בעבר להיקשר עם העירייה בהסכם קבוע. כמו כן, יש להדגיש כי טענה זו היא שאלה של מדיניות העירייה בנושא הצעות מחיר אל מול ריטיינר."

התייחסות הביקורת: המלצת הביקורת בנושא הינה אכן כי העירייה תבחן ותקבע מדיניות בנושא הטיפול ברכב נטוש.

(ג) המדבקה המשמשת להתראת 48 שעות לפני פינוי אינה כוללת אזהרה לפיה באם לא יפונה הרכב הוא ייגרר בתוך 48 שעות על ידי העירייה וכי בעל הרכב יחוייב בהוצאות הגרירה והאחסנה.

תגובת אגף איכות הסביבה: "בעבר נדרש התובע העירוני לאשר את תוכן המדבקות שנועדו להדבקה על רכבים נטושים. בהיעדר דרישה בחוק לפרטי תוכן שיש לכלול בכתיבת המדבקות, אישר התובע העירוני שלא לציין מידע שכולל את הערה בדבר כוונה לגרור את גרוטאת במידה והרכב ממשיך לחנות במקום. לאחר קבלת הבהרה על נחיצות המידע אודות הגרירה, אישר התובע העירוני להוסיף על גבי המדבקות הערה בכתב יד בעניין הגרירה."

התייחסות הביקורת: בעקבות פגישת הביקורת עם מנהל הפרוייקטים של האגף סוכם כי תיעשה על ידי האגף פנייה מחודשת לתובע העירוני וליועץ המשפטי של העירייה לבחינת נוסח המדבקה.

(ד) המדבקה המשמשת למתן ההתראה מותאמת לטיפול בגרוטאות רכב אולם אינה מותאמת בנוסחה לטיפול ברכבים נטושים שאינם גרוטאות.

תגובת אגף איכות הסביבה: "החוק מגדיר כל רכב העומד במקומו מעל 60 יום כרכב נטוש וככזה שהפרק בעניין טיפול בגרוטאות רכב (בחוק שמירת הניקיון), חל עליו, וזאת, ללא כל אבחנה בין רכב תקין או לא תקין. לאור זאת, המדבקה אינה עושה אבחנה בין רכבים תקינים וכאלה שאינם תקינים. סיבה נוספת, לאי הדבקות מדבקות שנועדו להדבקה על רכבים תקינים, היא היעדר יכולת של ממש בידי גורמי עירייה, לאבחן רכב נטוש כרכב תקין ו/או כרכב בעל יכולת תנועה. המידע אודות יכולת התנועה של הרכב /ואו תקינותו, מתקבל רק כשהרכב נגרר ונבדק."

(ה) נוסח המדבקה קורא לסלק מיידית את הגרוטאה ל"אתר מורשה על פי החוק" אולם העירייה אינה מפרסמת רשימת אתרים כאלו וככלל אין פרסום של העירייה בנוגע למקום אליו יש לפנות גרוטאות רכב כנדרש בחוק.

תגובת אגף איכות הסביבה: "טענה צודקת, העירייה גוררת אוגוסט 2016 גם לעתיר ידע ואנו מתחייבים כי תוך 3 חודשים נעדכן גם את אמצעי התקשורת והפרסום על דבר המגרש"

(ו) קריאות המוקד בנוגע לרכבים נטושים אינן מסווגות באופן המאפשר מיון בהתאם למספר הרכב ובשלב מאוחר יותר לפי סיווג הרכב כגרוטאה או כנטוש.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הערה מקובלת, רכב נטוש והמוקד יקימו פגישה בנושא ויגיעו להסכמה כי כל פעם שנפתחת קריאה בנושא רכב נטוש ברובריקת הערות ירשם מספרו של הרכב וכך נוכל לבצע בקרה על זמני התקן ולבצע פילוחים, יש לציין כי מי שיכנס את מספר הרישוי הוא הגורם המטפל לאחר בדיקה בשטח."

(ז) על פי הנמסר לביקורת, החל משנת 2016 ועקב קשיים במימוש ההיבטים המשפטיים של הטיפול ברכבים הגרורים – כלומר, העברת הבעלות ושינוי סטטוס הרכב, אינם מבוצעים יותר והרכבים יימכרו לאחר חלוף המועד הקבוע בחוק לחלקי חילוף וזאת בהתאם להנחיית ראש האגף.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הטענה נכונה, אך לצערנו היא נובעת מהבטחה של משרד התחבורה, כי טיפולו בהסדרת חוק להעברת הבעלות על גרוטאות לידי הרשויות המטפלות בהן קרוב לסיום, וזאת, על אף שבכל הזדמנות בה אנו מבררים את מצב הטיפול בחוק, מתברר שהוא טרם הסתיים.

מדובר בתקופה של לפחות ארבע שנים מאז קבלנו הבטחה ממשרד הרישוי בעניין, אולם לדברי גורמי המשרד, הטיפול בעניין מבוזר בין מספר משרדים ממשלתיים, ואותם משרדים לא מטפלים בעניין במקביל, אלא כל אחד מהם ממשיך את הטיפול הנדרש מציידו לאחר סיום הטיפול של קודמיו, והדבר גורם להתמשכות התהליך.

בעניין זה, יצוין, כי העירייה ניסתה לפעול בעניין העברת הבעלות בגרוטאות לרשותנו באמצעות פתיחת הליך בבית המשפט בעניין, אולם התברר, כי הבקשה שהגשנו בעניין, טופלה על ידי בית המשפט זמן ממושך מידי, ובמסגרת ההליכים שנוהלו בתיק, הוטלו עלינו (על בית המשפט), מטלות שעלותן והיקף הטרחה הכרוך בביצוען, בלתי מתקבלים על הדעת. ולצורך המחשה: הוטל עלינו לבדוק באופן עצמאי כמה עיקולים ושעבודים רובצים על כל רכב (מדובר על רכבים שכמעט על כל אחד מהם קיימים לפחות מספר עיקולים), וזאת, לאחר שבית המשפט דחה את בקשת העירייה להורות לפרקליטות (שייצגה את משרד הרישוי ויש ביכולתה לייצג גם את רשויות ההוצאה לפועל), לתת לנו מידע מרוכז בעניין. כמו כן, לאחר בירור זהות המעקלים בכל אחת מרשויות ההוצאה לפועל שבהן נרשם העיקול (כל בירור כזה כרוך בתשלום אגרה!), נדרשנו לברר את כתובתו של כל אחד מהמעקלים על מנת לשלוח לו זימון לדיון בבקשה להעברת הבעלות בגרוטאה לבעלותנו (כל בירור כתובת של גורם מעקל כרוכה בתשלום, כמו גם ביצוע מסירה של זימון לדיון לכל אחד מהם).

בנוסף לכל האמור לעיל, בית המשפט קבע שרק בסוף ההליך המשפטי הוא יתייחס לבקשתנו לפטור את הרשות מתשלום האגרה למשרד הרישוי (האגרה הכרוכה בהעברת הבעלות על הגרוטאה לרשותנו), כשמדובר בתשלום של מעל 200 ₪ עבור רכבים שהתשלום עבור מכירתם נע במקרים רבים סביב 100-200 ₪. לאור כל התלאות סביב ההליך, כמו גם היקף העלויות הכרוכות בניהולו (בנוסף לאגרת פתיחת התיק בבית המשפט).

התובע העירוני המליץ ליועץ העירייה לוותר על ההליך הנ"ל, ולהמשיך בטיפול באותן גרוטאות מבלי להעביר את הבעלות בהן לרשותנו. המלצתו של התובע העירוני בעניין התקבלה, וזו הסיבה להיעדר הטיפול בהעברת הבעלות בגרוטאות על שם העירייה."

התייחסות הביקורת: הביקורת תציין כי אכן נוצר מצב אבסורדי לפיו החוק מחייב את הרשויות בגרירת הרכבים הנטושים והסרתם מהשטחים הציבוריים, אולם אינו מאפשר העברת בעלות חוקית על הרכבים על מנת שניתן יהיה למכור אותם לאחר מכן. אין ספק כי גרירת רכבים ואחסנתם לתקופות ממושכות על חשבון העירייה אינה הפתרון ההולם. הביקורת ממליצה כי העירייה תפעל באמצעות היועץ המשפטי לקבלת הנחיות ברורות ממשרד התחבורה בנוגע לאופן בו יש לפעול, כך שניתן יהיה לגרור ולמכור את הרכבים הנטושים כפי שמתחייב מהוראות החוק.

(ח) אין נוהל המסדיר עלויות שחרור רכבים או טיפול בתביעות תושב בגין גרירת רכבו כרכב נטוש. על פי הנמסר לביקורת לא מבוצעת גבייה מתושבים המבקשים לשחרר את הרכב שנגרר.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הטענה מוצדקת, העירייה מתחייבת לתקן עניין זה תוך 3

חודשים. יחד עם זאת, אנו מאפשרים לתושבים המבקשים לשחרר את רכבם הגרור (או הגרוטאה שלהם), לבצע זאת, וגם גובים מהם תשלום סמלי עבור הגרירה ועבור תקופת האחסון של הרכב ברשות העירייה (מדובר בתשלום של עד 500 ₪).

יש שתי אפשרויות והן:

1. רכב שמטופל לפי חוק לאחר תהליך ונגרר לפי העירייה [החוק אומר כי העירייה צריכה לשמור על הרכב לאחר גרירתו 60 יום במידה והבעלים יבוא לדרוש את רכבו]. במקרה שבו הבעלים בא לדרוש את רכבו, הבעלים משלם על הטיפול הגרירה ואחסנה [תלוי בזמן שהיה אצלנו במגרש].

2. במידה ותושב לא מעוניין ברכבו והוא רוצה לוותר עליו הוא מגיע למשרדי העירייה עם ת.ז. ורישיונות הרכב וחותם על וויתור על הרכב. במקרה כזה הבעלים לא מחויב בתשלום והרכב נגרר כשרות לתושב."

ט) במסגרת ההתקשרות עם חברת הגרירה לא הוצגו תנאים בסיסיים (כגון קיומו של רישיון לגרירת רכב, רישיון עסק וכ"ו), לא נחתם הסכם התקשרות מסודר והתשלום בוצע בהתאם להצעת המחיר אשר כל המצויין על גביה הוא שם הגורר והסכום אותו הוא דורש בגין כל רכב.

תגובת אגף איכות הסביבה: "כיום העירייה פועלת על פי תהליך סדור וברור של מקרים ותגובות וכל זאת בליווי של יעוץ משפטי צמוד."

המלצה:

15. יש להסדיר את כל אופן הטיפול ברכבים נטושים ובגרואות רכב על ידי העירייה, או באמצעות תהליך עבודה פנימי סדור או באמצעות הוצאת הטיפול ברכבים למיקור חוץ (ניתן למשל לבחון האפשרות להעביר הטיפול בנושא לחברה חיצונית באמצעות מכרז) ויש לפנות למשרד התחבורה לקבלת הבהרות בנוגע לאופן העברת הבעלות ברכבים הנגררים כך שתתאפשר מכירתם.

4 תברואה מונעת

האחריות לטיפול במיני מזיקים תברואיים כגון יתושים, נמלים, מכרסמים וכ"ו אשר עלולים לגרום לפגיעות גופניות או להעביר מחלות, אשר כולל נקיטת פעולות למניעת רבייתם והתפשטותם ונקיטת פעולות להדברתם, מוטלת על הרשויות המקומיות בשורת חוקים ותקנות כשההוראות המרכזיות קבועות בפקודת העיריות [נוסח חדש]:

- סעיף 242 - מחייב את העיריות "בעניין תברואה, בריאות הציבור ונוחותו." הסעיף קובע בין היתר שהעירייה "תנקוט אמצעים להסרת כל מטרד או למניעתו ותדאג לבדיקות שמטרתן לברר מה הם המטרדים הקיימים."
- סעיף 235 (2) - מחייב את העירייה לדאוג לניקיון רחובות שאינם רשות הפרט.
- סעיפים 249 (15) + 249 (19) - מסמיכים את העירייה בין היתר כשהדבר נדרש לשמירת בריאות הציבור, לחייב בעלי שטחים פרטיים לשמור על ניקיונם של שטחים אלה ואף לנקוט צעדים נגד בעלי השטחים הפרטיים.

- סעיף 236(3)(א) - קובע כי עירייה "תפקח על התקנת בורות לבניינים ובנייתם, כדי להבטיח מניעת רבייתם של יתושים."
- סעיף 249(29) - מסמיך את העירייה לעשות כל מעשה הדרוש לשם שמירה על בריאות הציבור.

מכל הסעיפים האמורים עולה כי מחובתה של העירייה להדביר מזיקים וכי בסמכותה לפעול בעניין זה.

הטיפול בנושאי התברואה המונעת היה במסגרת התקופה המבוקרת בשנים 2014-2015 באחריות מחלקת רישוי עסקים בעיר. בשנת 2016 במסגרת שינויים ארגוניים באגפי ההנדסה ואיכות הסביבה הועברה האחריות לטיפול בתברואה מונעת למחלקת ניקיון העיר.

הטיפול בנושאי תברואה מונעת כולל:

- (1) טיפול בצרעות, נחשים, דברים, יתושים, נמלים ושאר מזיקים.
- (2) הדברה מונעת ושוטפת.
- (3) טיפול בטוואי התהלוכה
- (4) טיפול והסדרת תעלות ניקוז.
- (5) מידע לציבור ופרסומים.
- (6) הדברה נגד נמלת האש הקטנה.

4.1 תוכנית עבודה שנתית

בדוח ביקורת של מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2013, בנושא טיפול במזיקים תברואיים ברשויות המקומיות, נכתב:

"מבקר המדינה קבע בדוח שנתי 53 ב' עמ' 47-53, כי על משרד ממשלתי להכין תכניות עבודה שנתיים ואת כדי להשיג את יעדיו האסטרטגיים ולממש את מטרותיו. החלטת ממשלה מדצמבר 2011 חייבה את משרדי הממשלה לקבוע את תכניות העבודה שלהם לשנת 2013 ואילך לפי ההנחיות שנקבעו במדריך התכנון שפרסם משרד ראש הממשלה דברים אלה יפים גם לרשות המקומית. על פי קביעת מבקר המדינה, ראוי שתכנית העבודה השנתית של גוף ציבורי תכלול את תכניות העבודה השנתיות של יחידותיו (לעניינו, גם יחידת ההדברה), אשר יתבססו על תכנית אסטרטגית כוללת על תכנית העבודה השנתית להיות מדויקת ועדכנית ככל האפשר, להתבסס על שימוש מיטבי במשאבים הקיימים, לכלול תיאור של תהליכי העבודה המתוכננים, לפרט את היעדים ואת המשאבים הדרושים להשגתם ולקבוע שלבים ומדדים לביצוע וכן מנגנוני בקרה."

עוד מציין מבקר המדינה כי על הרשויות המקומיות לקבוע מדדים שיאפשרו לבצע בקרה על יעילות המשאבים המושקעים בטיפול במזיקים.

✓נבדק ונמצא תקין

מבדיקת הביקורת נמצא כי לאגף תוכניות עבודה מפורטות בתחום התברואה הכוללות יעדים ברורים ומדדים להצלחה.

הביקורת תציין לחיוב גם את העובדה כי בכל נושא שנבדק בתחום התברואה וההדברה הייתה תוכנית עבודה שנתית מפורטת ומסודרת המגדירה לוחות זמנים, פעולות נדרשות לביצוע, ויעדים ברי מדידה.

במסגרת תוכנית העבודה השנתית של האגף לאיכות הסביבה לשנת 2015 נקבעו מטרות לעבודת המחלקה, מהן נגזרו משימות פרטניות ומדדי הצלחה. להלן פירוט המשימות ומדדי הצלחה שנקבעו להן:

מס'	משימה	מדד הצלחה
1	הגברת הפיקוח והניטור במוסדות חינוך	פיקוח וניטור ב-250 אתרים
2	צמצום פניות מוקד	מירידה של כ-10% מכ-5,000 פניות לכ-4,500.
3	מניעת הופעתו של תהלוכה האורן	חיסון 1,250 עצים ברחבי העיר
4	מניעת יתושים באמצעות הסדרת תעלות ניקוז, טיפול בעשבייה והדברה מונעת	א"מ 6,250

✓נבדק ונמצא תקין

מבדיקת הביקורת נמצא כי בוצע פיקוח וניטור כולל הדרכה בכל מוסדות החינוך בעיר, כולל תיעוד מסודר של הביקור בכל מוסד, תוצאות הניטור ולאיזה גורם מטפל מטעם המוסד החינוכי נמסר המידע והדרכה כיצד לטפל במפגעים ככל שנמצאו.

עוד נמצא כי בוצע טיפול וחיסון ל-1,152 עצי אורן וכי בוצעה מניעת יתושים בתעלות הניקוז.

הערת הביקורת: ראה ממצא בנוגע לקריאות המוקד בפרק 4.5 לדוח.

בנוסף קובע דוח מבקר המדינה כי על הרשות המקומית לקבוע גם תוכנית היערכות לשע"ח בנושא ההדברה שכן על פי הניסיון הבין-לאומי והמחקרים שהתפרסמו,

בעתות חירום, בייחוד לאחר התרחשות של אסונות טבע, כגון רעידות אדמה, סופות עזות וגלי צונמי, יש התרבות של מזיקים ובהם יתושים ומכרסמים.

✓ נבדק ונמצא תקין

מבדיקת הביקורת נמצא כי לאגף תוכנית עבודה ונוהל עבודה בתחום ההדברה לשעת חירום.

4.2 ההתקשרות עם מדבירים

לצורך ביצוע פעולות ההדברה בשטחה, התקשרה העירייה עם שלוש חברות המבצעות את מכלול פעולות ההדברה והניטור ברחבי העיר:

ברק שירותי הדברה (להלן: "**ברק**") - למנהלה של החברה ברק יש חדר במשרדי האגף לאיכות הסביבה והוא אמון על ניהול מערך הניטור וההדברה בעיר וכן על ביצוע בפועל של ניטור דגירת יתושים בתעלות, על הדברת נמלת האש¹ וכן על ביצוע הדרכות לציבור והפצת עלוני מידע. בנוסף אמונה ברק על בקרה שוטפת אחר פעילות שתי חברות ההדברה הנוספות.

ההתקשרות עם ברק מתחדשת מדי שנה באמצעות מכרז זוטא, כבר שש שנים.

ההתקשרות הינה בסך של 12,000 ₪ לחודש.

ממצא:

4) לא נחתם הסכם התקשרות מול ברק, אלא הצעת המחיר שמוגשת על ידה משמשת כמעין תחליף להסכם התקשרות מסודר. במסגרת הצעת המחיר של ברק מוגדרות הפעולות שעליה לבצע כ-"ניטור יתושים ושירותי תברואה". לגבי הניטור ניתן פירוט הפעולות שיבוצעו. לא מוגדר מהם "שירותי התברואה" שיינתנו על ידי ברק.

המלצה:

16. יש להעביר הצעת המחיר למחלקה המשפטית של העירייה, כולל פירוט מלא של העבודות אשר ברק נדרשת לבצע, תדירות, לוחות זמנים, כמויות וכדומה לצורך הכנת הסכם התקשרות מסודר.

¹ נמלת האש היא מין פולש שמקורו בדרום אמריקה, שעקיצתה כואבת ויוצרת מעין כוויה שנשארת על העור למשך מספר שעות.

ממצא:

5) לא ברור מדוע מוארכת ההתקשרות עם ברק פעם בשנה ולא נחתם עימה הסכם התקשרות לפרקי זמן ארוכים כפי שנעשה מול כל נותני השירות האחרים עימם מתקשרת המחלקה.

המלצה:

17. יש לבחון האפשרות להסדיר ההתקשרות מול ברק לתקופות ממושכות יותר או לחילופין לצאת במכרז מסודר למתן שירותי הדברה.

בפברואר 2016 קיבלה הכנסת את חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016. החוק כולל שורה ארוכה של הסדרים וחובות בכל הנוגע לעיסוק בהדברה. החוק מטיל אחריות מסוימת, חובות ואיסורים על מי שמפעיל מדבירים. הראשונה והחשובה שבהם - לא להפעיל אדם בביצוע הדברה, אלא אם כן יש בידי אותו אדם רישיון מדביר שניתן לו לפי חוק זה מסוג המתאים לביצוע אותה הדברה.

✓ נבדק ונמצא תקין

מבדיקת הביקורת נמצא כי ברק מחזיקה ברישיונות הנדרשים על פי חוק לביצוע עבודות הניטור וההדברה שהיא מבצעת מטעם העירייה.

אשמדון בע"מ (להלן: "אשמדון")- העירייה יצאה בשנת 2013 במכרז לאיתור מניעה והדברת מזיקים - החברה זכתה במכרז וההתקשרות הוארכה במסגרת האופציות במכרז עד ליום 18.7.16.

על פי הנמסר לביקורת החברה מבצעת עבור העירייה הדברה במוסדות חינוך ובשטחים ציבוריים וכן מבצעת. אחת ל-3 חודשים טיפול במכרסמים, אחת לשבוע טיפול בגינות כלבים (נגד פרעושים וזבובים) וכן במידת הצורך טיפולים בשטחים פרטיים - עד 100 בשנה.

ההתקשרות הינה בסך של 11,700 ₪ לחודש לא כולל מע"מ.

R.P.C החברה להדברה בע"מ (להלן: "RPC") - אחראית על ההדברה בתעלות, עשבייה, ועל טיפול בתוואי תהלוך האורך².

ההתקשרות במסגרת החוזה עם RPC הייתה בסך של 3,687 ₪ בחודש בשנת 2014 - 44,136 ₪ בשנה, ובסך של 2,753 ₪ בחודש בשנת 2015 - 33,036 ₪ בשנה. בנוסף נמסרו לביקורת שתי חשבוניות של החברה משנת 2015 בגין הזמנות עבודה נפרדות:

- עבור הדברת תהלוך האורך-1,152 עצים ב-29 ₪ לעץ- סה"כ 33,408 ₪ (לא כולל מע"מ).
- עבור הצבת מלכודות זבובים בגינות ציבוריות-סה"כ 33,800 ₪ (לא כולל מע"מ).

4.3 ניטור והדברת יתושים

על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה יש לדגום אתרי דגירה פוטנציאליים אחת לשבוע לנוכחות זחלי יתושים, למפות את האתרים ולעקוב באופן שוטף אחר כמות הדגירה וגילאי הזחלים.

בדוח ביקורת של מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2013 בנושא טיפול במזיקים תברואיים ברשויות המקומיות נכתב:

"ניטור מזיקים נעשה לפני פעילות ההדברה וגם לאחריה. לפי הנחיותיו למדברים, המשרד להגנת הסביבה רואה בניטור את אחד הכלים החשובים בטיפול במזיקים. למשל, ניטור זחלי יתושים ויתושים בוגרים מאפשר לעמוד על מידת המפגע ולאחר את מוקדיו. ניטור חוזר, לאחר הטיפול במפגע, הוא הכרחי ומשמש מדד להצלחת פעולת ההדברה. כלל יסוד בתחום ההדברה הוא שיש להפריד בין הגורם המדבר לגורם המנוטר, והדבר חשוב בייחוד לגבי הדברה שמבצע קבלן פרטי. הדברה כזאת מחייבת ניטור של עובדי הרשות המקומית עצמה או של גוף אחר שאת שירותיו היא יכולה לשכור."

האחריות לביצוע הניטור ורכישת חומרי ההדברה מוטלת על ברק ואילו ההדברה בפועל מבוצעת על ידי RPC.

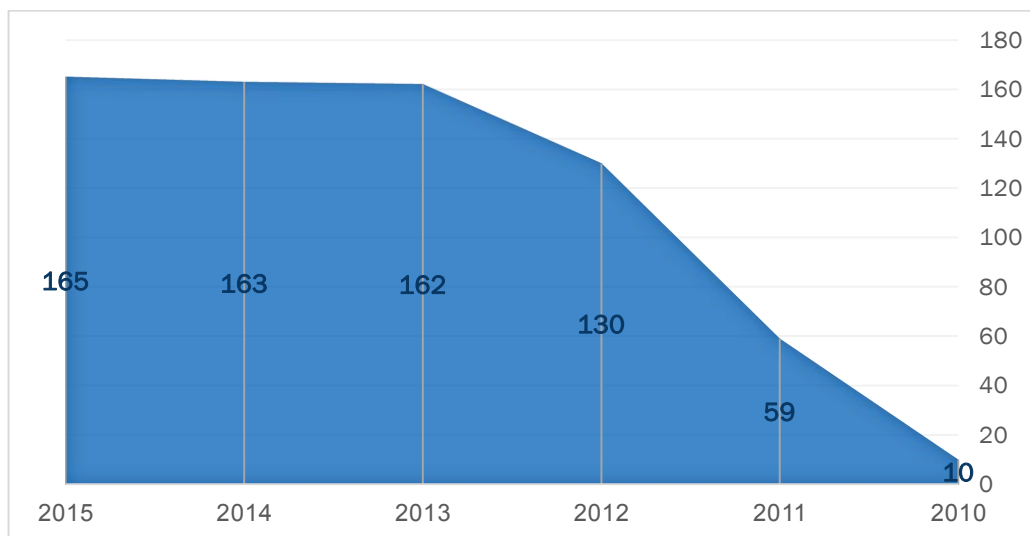
✓ **נבדק ונמצא תקין**

² תהלוך האורך (Thaumetopoea pityocampa) משתייך לתת-משפחת התהלוכניים (Thaumetopoeidae) שבסדרת הפרפראים (Lepidoptera). הוא נפוץ בכל ארצות אגן הים התיכון על מיני אורן שונים. פגיעתם של זחלי התהלוך היא בגלל השערות הצורבות בני האדם והנזק הקשה לעצי האורן בעיקר בגילאים הצעירים.

מבדיקת הביקורת עולה כי מבוצעת דגימות לניטור באתרי הדגירה הפוטנציאליים בתדירות של פעם בשבוע על ידי ברק וכי יש הפרדה בין הגורם המנטר לגורם המדביר בפועל. תוצאות הניטור המבוצע על ידי ברק המועברות ל-RPC אשר מבצעת טיפולי הדברה במקומות שהתגלו כנגועים. הביקורת תציין לחיוב את העובדה שברק מקפידה על תיעוד מסודר ומפורט של הדגימות שבוצעו על ידה וכן על קבלת תיעוד מפורט מ-RPC בנוגע להדברות שבוצעו.

4.4 הטיפול בנמלת האש הקטנה

נמלת האש הקטנה היא אחת ממאה המינים הפולשים הבעייתיים ביותר בעולם, המצוינים ברשימת האיגוד הבין-לאומי לשימור הטבע ומשאבי הטבע IUCN. העקיצות של נמלת האש כואבות מאוד ויוצרות מעין כווייה. הנמלה פוגעת לא רק באדם אלא גם בחיות בית, בחיות משק, בחיות בר, בגידולים חקלאיים, בגינות ובמגוון הביולוגי, בין השאר, על ידי דחיקה תחרותית של מיני הנמלים המקומיים. בשנת 2010 התגלתה לראשונה נמלת האש בכפר סבא בשטח של כ-10 דונם. הטיפול בנמלת האש בוצע בשנים הראשונות על ידי העירייה בכל השטחים הנגועים, כולל בשטחים פרטיים ובחצרות בניינים, אולם בשל הגידול בשטחים הנגועים, עברה העירייה לטיפול רק בשטחים הציבוריים, תוך מתן הסבר והדרכה לאוכלוסייה כיצד לטפל בנמלת האש במידה וקיימת בשטחים הפרטיים. להלן תרשים המתאר התפשטות נמלת האש, כאשר השטח מתאר את מספר הדונמים אליו התפשטה הנמלה בעיר:

ממצא:

6) מנתוני התרשים ניתן לראות כי בשנים האחרונה נעצרה במידת מה התפשטותה של הנמלה, אולם הטיפול המיושם כעת אינו מביא לצמצום השטחים הנגועים.

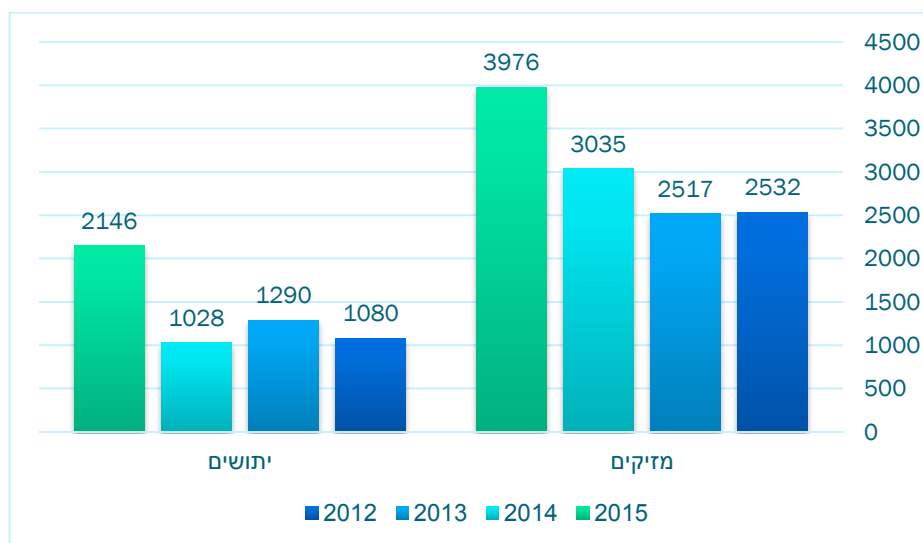
תגובת אגף איכות הסביבה: "הנושא מורכב ולא מאפשר שליטה מלאה. העירייה מחויבת לבצע טיפול נגד נמלת האש הקטנה בשטחים ציבוריים. בשטחים פרטיים, חייבת להתבצע אכיפה (דרישות/דוחות) נאותה."

המלצה:

18. ראוי כי תישקל מדיניות העירייה בכל הנוגע לטיפול בנמלת האש וייבחנו דרכי פעולה העשויות להביא לצמצום השטחים הנגועים.

4.5 הטיפול בפניות מוקד

להלן נתוני פניות תושבים למוקד בנוגע ליתושים ולמזיקים במהלך השנים 2012-2015:

הנתונים בנוגע לשנים 2012-2014 נלקחו מתוך תוכנית העבודה של המחלקה לשנת 2015.

ממצא:

7) לא הושג היעד שנקבע בתוכנית העבודה השנתית של האגף בדבר הורדת מספר פניות המוקד מכ-5,000 בשנה לכ-4,500, יעד הפחתה של 10%. בפועל בשנת 2015 התקבלו במוקד העירוני 6,122 קריאות בנושאי תברואה מונעת והדברה, מספר המהווה גידול של כ-22%.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הטענה מוצדקת, אכן לא הושג היעד. העלייה נבעה מבעיות רציניות שנתגלו בשטח שיפוט של מועצת דרום השרון, עקב הזרמת ביוב גולמי וככזה, עליה בקריאות מוקד על זיהום אויר, ריחות ויתושים!"

המלצה:

19. מומלץ כי נתוני הקריאות ייבדקו וינותחו לשלם בירור הסיבות לגידול במספר הפונים ועל מנת להביא להפחתה במספרן.

5 פינוי אשפה ומחזור

בעיית הפסולת בישראל מחמירה עם הגידול באוכלוסייה והעלייה ברמת החיים. הטמנת פסולת צורכת עלויות גבוהות וגורמת לזיהום אוויר, מחלות וזיהום מי תהום.

בתחומן של הרשויות המקומיות מצטברת פסולת מסוגים שונים: אשפה ביתית, גזם וגרוטאות, פסולת בניין ועוד. בפקודת העיריות [נוסח חדש] (להלן - פקודת העיריות) מעוגנות חובותיה של עירייה לדאוג לתברואה, לפינוי אשפה ולניקוי הרחובות במרחב הציבורי שבתחום שיפוטה.

על מנת לצמצם הטמנת פסולת, פורסם ב-1993 חוק איסוף ופינוי פסולת למחזור, התשלי"ג-1993. מכוח חוק זה מטיל המשרד לאיכות הסביבה, באמצעות תקנות וצווים, יעדי מחזור. על רשויות מקומיות לפעול להפחתה הדרגתית של פסולת להטמנה.

ב-1998 התקין השר לאיכות הסביבה את "תקנות איסוף ופסולת למחזור (חובת פינוי פסולת למחזור)". לפי התקנות, על רשות מקומית לפעול להפחתה הדרגתית של כמות הפסולת שלה לסילוק, על ידי מחזור חלק מהפסולת.

בשנת 2012 פורסם במסגרת דוח מבקר העירייה מס' 36 דוח ביקורת בנושא "פיקוח ובקרה על פינוי אשפה ושינועה לתחנת מעבר" (להלן: "דוח הביקורת הקודם") הביקורת התייחסה במהלך הדוח לממצאי הדוח הקודם ובדקה האם תוקנו הליקויים שנמצאו במסגרתו והאם יושמו המלצות הביקורת.

הטיפול בפינוי פסולת ומחזור בכפר סבא מוטל על מחלקת ניקיון העיר, פינוי אשפה ומחזור (להלן: "מחלקת ניקיון העיר").

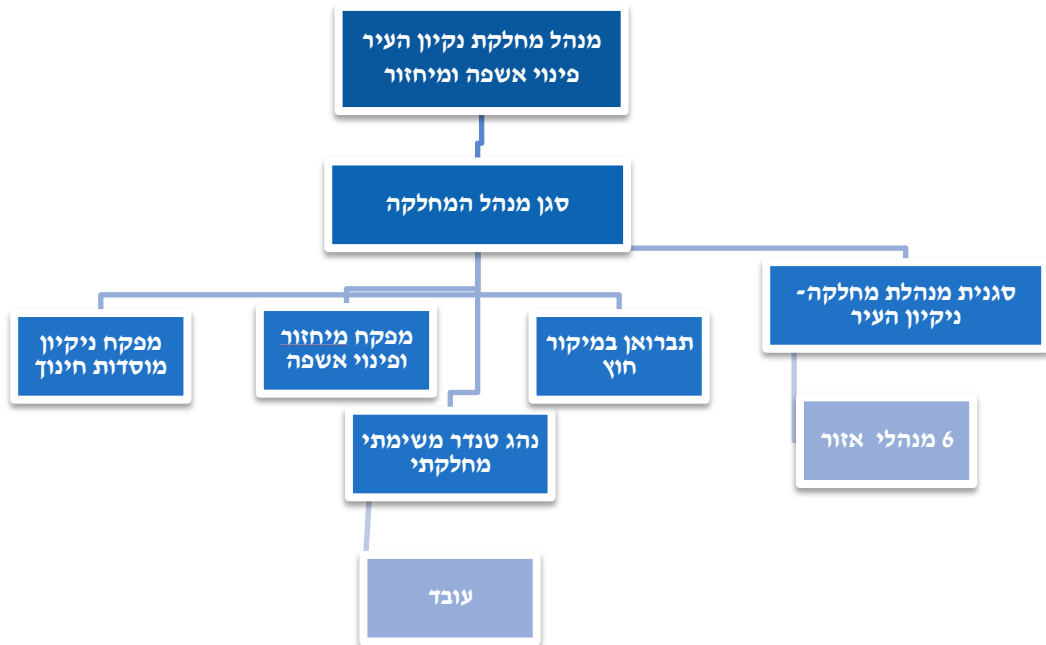
במחלקת ניקיון העיר 14 עובדים. המחלקה מפעילה קבלנים חיצוניים עם כ-200 עובדים בתחומי אחריותה השונים הכוללים בתחומי פינוי האשפה והמחזור:

- ניקיון רחובות ומתחמים;
- פינוי אשפה לרבות אשפה מופרדת במקור למחזור;
- פינוי גזם וגרוטאות;
- ריקון מתקנים למחזור פסולת ותחזוקתם;
- התקנת מתקני מחזור, משטחים לגזם, ואמצעי שילוט.

כפר סבא מחולקת לשישה אזורי ניקיון ופינויי גזם מוסדרים. בכל אזור ממונה מנהל אזור הכפוף למנהל המחלקה ופועל בנושאי ניקיון ואכיפת הניקיון באזור. תפקיד כל מנהל אזור לפקח על עבודות הניקיון ועבודות פינויי פסולת וגזם מהאזור, המתבצעות על ידי קבלנים חיצוניים.

יצויין כי בעקבות שינויים מבניים באגפי ההנדסה ואיכות הסביבה בעירייה הועבר הטיפול בנושא התברואה המונעת מאחריות מחלקת רישוי עסקים לאחריות מחלקת ניקיון העיר.

להלן תרשים המבנה הארגוני של המחלקה כפי שהוצג בתוכנית העבודה של המחלקה לשנת 2017:

5.1 תוכנית עבודה שנתית ונהלי עבודה

תכנית עבודה שנתית היא מתווה מפורט, תחום בזמן ובמשאבים אשר מגדיר מה היחידה הארגונית תעשה, כיצד יבוצע, על ידי מי, מתי ובאילו משאבים. בנוסף קובעת התוכנית השנתית מהן התוצאות הרצויות מהעשייה.

כדי לממש את ייעודה של החלקה ולבצע את משימותיה באופן סדור ושיטתי לביצוע עבודת הפיקוח, על הנהלת היחידה לקבוע תכנית עבודה. בתכנית העבודה צריכים להיכלל נושאי האכיפה, סדר העדיפויות לביצועם, כוח האדם הנחוץ לשם כך, וכן ערכים מדידים לבדיקת יעילות העבודה.

✓ נבדק ונמצא תקין

מבדיקת הביקורת עולה כי למחלקה יש תוכניות עבודה שנתיות המפרטות את תחומי אחריותה, מטרותיה והיעדים שהיא מבקשת להשיג במהלך שנת העבודה.

מטרת כתיבת נהלים הינה תיעוד שיטת העבודה ו/או דרכי ביצוע פעילות ליצירת נורמת עבודה אחידה, המאפשרת הדרכה, אכיפה ופיקוח, לרבות הגדרת אחריות וסמכות. הנהלים יוצרים שפה משותפת לכלל המנהלים והעובדים ומתארים את שגרת העבודה.

נוהלי עבודה הם כלי ניהולי ותפעולי. נוהל כתוב מגדיר בין היתר, את המדיניות והמטרות; איך יבוצעו תהליכי העבודה על כל שלביהם; מי האחראי לביצוע על כל שלב ולמי סמכות הביצוע.

בדוח הביקורת הקודם נמצא כי לא היו למחלקה נהלים כתובים המסדירים את עבודת המחלקה בכל הנוגע לאחריותה לקיום פיקוח ובקרה אחר עבודת קבלני פינוי האשפה.

ממצא:

8) לא תוקן הליקוי בדבר העדר נהלי עבודה כתובים ובעת עריכת הביקורת לא נמצאו במחלקה נהלי עבודה כתובים אשר מטרתם להסדיר את פעילות המחלקה בנושאים רבים הכוללים בין היתר, את ממשקי העבודה עם הקבלן; אופן הבקרה אחר עבודתו ואופן תיעודה; אופן הטיפול בפניות הציבור; אופן בדיקת דרישות התשלום של הקבלן והעברתן להנהלת החשבונות; ספירת כלי האצירה; בקרה אחר מספרם; אחזקתם ושטיפתם ועוד.

המלצה:

20. הביקורת ממליצה כי יוכנו נהלי עבודה ברורים המסדירים את פעילות המחלקה בכל תחומי פעילותה.

הערת הביקורת: יצויין כי הנוהל היחיד הכתוב שהוצג לביקורת היה מסמך "רשימת משימות" אשר הוכן עבור מפקח מחזור ופינוי אשפה ואשר מהווה מעין הגדרת תפקיד.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מקבלים את הערת המבקר נדאג להשלים את הנהלים

החסרים"

5.2 נתוני פינוי ומחזור אשפה

להלן נתונים בדבר פינוי אשפה בכפר סבא בהשוואה לשתי רשויות נוספות, רמלה והוד השרון בשנת 2012, כפי שהוצגו בדוח מבקר המדינה לשנת 2014 בדבר: "התקשרויות של רשויות מקומיות עם קבלנים לפינוי פסולת":

שם הרשות	שטח השיפוט בדונם	מספר התושבים	דירוג חברתי כלכלי	פינוי פסולת 2012	
				טון	מיליוני ₪
עיריית כפר סבא ³	14,500	97,000	8	60,800	כ-39.2
הוד השרון ⁴	20,000	51,000	8	30,000	כ-15.5
עיריית רמלה ⁴	12,000	68,000	4	43,888	כ-16.8

מן הטבלה ניתן ללמוד כי עלויות פינוי טון אשפה משתנות מרשות לרשות בהתאם להסכמים שהיא חותמת מול קבלני הפינוי. מהנתונים עולה כי עלויות פינוי האשפה של עיריית כפר סבא הסתכמו בסך של כ-39.2 מיליון ₪. העלות הממוצעת לטון אשפה עמדה על כ-644.7 ₪. עלות זו גבוה משל שתי הרשויות שנבדקו על ידי מבקר המדינה.

³ הנתונים מתוך דוח העירייה שהוגש למשרד להגנת הסביבה בדבר נתוני המחזור בעיר בשנת 2012.

⁴ הנתונים מתוך דוח מבקר העירייה.

חוק האריזות קבע יעדי מחזור כלליים וספציפיים (לפי סוגי חומרים) אשר עולים בהדרגה עם השנים עד שמתייצבים בשנת 2015. להלן יעדי המחזור שנקבעו בחוק האריזות:

שנה	יעד מחזור אריזות כולל	זכוכית, נייר וקרטון	מתכת	פלסטיק	עץ
2011	30%	30%	15%	15%	15%
2012	40%	40%	30%	22.50%	15%
2013	50%	50%	40%	22.50%	15%
2014	55%	55%	40%	22.50%	15%
2015 ואילך	60%	60%	50%	22.50%	15%

✓ נבדק ונמצא תקין

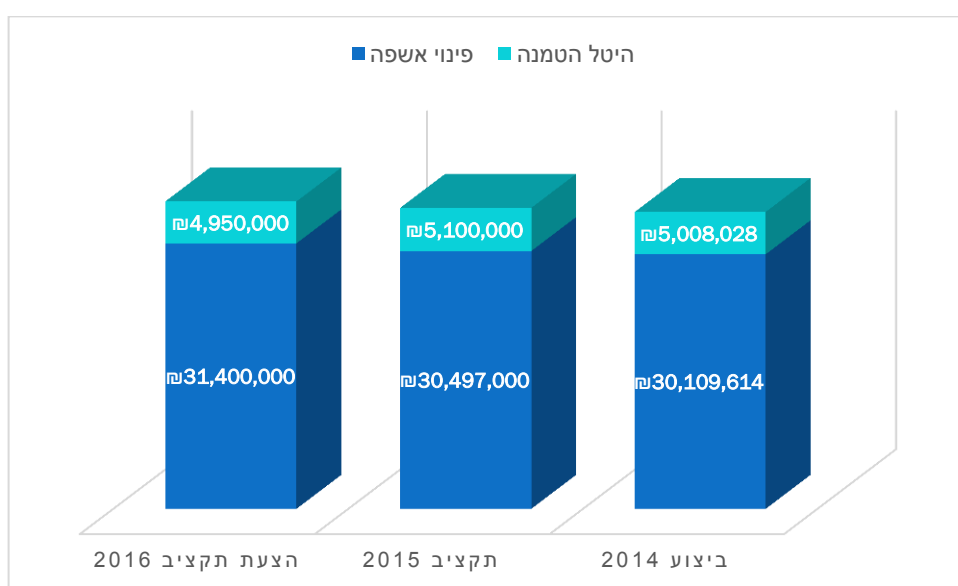
מבדיקת הביקורת עולה כי העירייה עומדת בשיעורי המחזור הקבועים בחוק האריזות ואף עוברת אותם בנושא הגזם - שנת 2015 עמד שיעור המחזור של הגזם על כ-52% מכלל הגזם שנאסף.

להלן נתונים מפורטים בנוגע לפינוי אשפה ומחזור בשנים 2014-2015 בכפר סבא, בפילוח לפי סוג האשפה כפי שמדווחים על ידי העירייה למשרד להגנת הסביבה:

#	סוג פסולת	2014			2015		
		איסוף כולל	הטמנה	השבה ומחזור	איסוף כולל	הטמנה	השבה ומחזור
1	נייר / קרטון	1,572		1,572		1,402	
2	נייר משרדי לבן	384		384		410	
3	קרטון	2,744		2,744		3,416	
4	חומרים פלסטיים	241		241		228	
5	פחיות משקה בפיקדון	39		39		46	
6	בקבוקי משקה מזכוכית בפיקדון	485		485		572	
7	גזם מעורב	12,902	6,064	6,838	14,128	9,466	
8	אשפה ביתית מעורבת	16,606	13,284	3,322	9,242	6,628	
9	אשפה יבשה באזור הפרדה	21,967	18,628	3,339	29,364	27,367	
10	פסולת אלקטרוניקה	67		67		171	
11	סוללות	2		2			
12	טקסטיל	69		69		74	
13	פחיות למחזור	1		1			
14	אשפה אורגנית מופרדת במקור	3,270	1,438	1,832	4,092	4,092	

2015			2014			סוג פסולת	#
השבה ומחזור	הטמנה	איסוף כולל	השבה ומחזור	הטמנה	איסוף כולל		
			69		69	זכוכית	15
242	969	1,211				פסולת גושית	16
	197	197				פסולת בניין	17
509	27	536				גזם שטופל במהלך הסופה	18
20,435	44,654	65,089	21,004	39,414	60,418	סה"כ	
שיעור מחזור 31.4%			שיעור מחזור 34.7%				

להלן נתוני עלויות פינוי האשפה בעיר בשנים 2014-2016:

ממצא:

9) מן הנתונים עולה כי בעוד שכמות הפסולת הנאספת עולה מדי שנה ועלויות הפינוי עולות, הרי ששיעורי המחזור יורדים. יצויין כי בהתאם לתוכנית העבודה השנתית של המחלקה לשנת 2015 נקבעה משימה של "הגברת המחזור בעיר" וכמדד הצלחה נקבע יעד של 3% גידול בהיקפי האשפה הממוחזרת. בפועל כאמור, הייתה ירידה של 3.3% בהיקפי המחזור.

המלצה:

21. הביקורת ממליצה כי ינוהל מעקב חודשי אחר אחוזי המחזור, בהתאם לסוגי האשפה הממוחזרת, על מנת לאתר מהם הגורמים המונעים הגדלת אחוזי המחזור.

הערת הביקורת: ראוי לציין כי העירייה מתכננת להקים תחנה לטיפול בגזם בשטח העיר וכי הדבר יביא לגידול בהיקפי המחזור.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מתנהל מעקב שוטף אחר נתוני פינוי האשפה מדי חודש בחודשו. הדוח השנתי של 2015, הושפע משני גורמים עיקריים:

1. שינוי בשיטת הדיווח למשרד להגנת הסביבה. (טופס חדש מובנה אשר כלל רק חלק מהפריטים שנאספו) דבר אשר הוביל להקטנת שיעורי המחזור.
2. תקלות בתחנת המעבר אשר השפיעו לרעה על יכולת התחנה לחלץ אריזות מהאשפה היבשה, דבר אשר גרם לירידה באחוזי החילוץ של האריזות (מ- 15% ב-2014 לכ- 3% ב-2015). לאור האמור, הרשות קיזזה בחשבונות הקבלן את הנזק הכספי שנגרם לרשות".

5.3 מתקני מחזור

כפר סבא החלה את פרויקט ההפרדה במקור בשנת 2011. כיום, ל-35 אלף משקי בית קיימת תשתית להפרדת פסולת אורגנית בבית. בכל בניין בכפר סבא ניתן להפריד לשלושה סוגי אשפה: אורגני, נייר ופסולת להטמנה. בנוסף להפרדה במקור, פזורים בנקודות שונות בעיר מתקני מחזור הנותנים מענה לפסולת אלקטרוניקה (וסוללות), זכוכית, טקסטיל, נייר ופלסטיק.

מיקום מתקני המחזור מפורסם באתר העירייה באמצעות במערכת GIS (מערכת מידע גיאוגרפי) ומוצג על גבי מפת רחובות העיר. המערכת אף מאפשרת ביצוע חיפוש מתקנים קרובים וחיפוש לפי סוגי המתקנים.

לידי הביקורת הועברה רשימת המתקנים כפי שעודכנה לאחרונה ביום 27.8.15 בקובץ ידני שנוהל על ידי המחלקה עד שהחלו בעדכון ישירות למערכת ה-GIS וכן, רשימת המתקנים כפי שמעודכנת במערכת ה-GIS נכון ליום 8.11.16. יצויין כי לאחר העברת הדוח לביקורת בוצעו על ידי המחלקה עדכונים במערכת.

להלן השוואה בין הרשימות:

בדיקת הביקורת ב-GIS ביום 27.11.16	רשימה 8.11.16 מהמחשוב	רשימה 27.8.15	סוג
224	236	240	פלסטיק
59	60	83	קרטון
37	37	35	טקסטיל
16	16	17	מתכת
3	3	3	ניילון
60	60	60	סוללות
175	187	194	נייר
8	לא נכלל	8	אלקטרוניקה
43	לא נכלל	43	זכוכית
61	61	57	מרכזי מחזור

ממצא:

10) המידע המעודכן במערכת ה-GIS אינו מדויק ונמצאו אי התאמות בין מספר מתקני המחזור המעודכנים כקיימים במערכת למספר מתקני המחזור אשר קיימים בפועל. יצויין כי רשימה מלאה של המתקנים כפי שמעודכנים במערכת לא הייתה בנמצא ברשות המחלקה והופקה על ידי אנשי המחשוב רק לבקשת הביקורת ב 8.11.16. עוד יצויין כי בידי המחלקה לא הייתה רשימה עדכנית עליה מבוסס המידע המוזן למערכת ה-GIS וכי הרשימה האחרונה המעודכנת שהייתה בידי המחלקה התייחסה ל-27.8.2015.

המלצה:

22. במקביל לפרסום המידע לציבור באמצעות מערכת ה-GIS תנוהל על ידי המחלקה רשימת מרכזי ומתקני המחזור אשר תשמש לצרכי בקרה ואחת לרבעון תבוצע בדיקה של נתוני המערכת והתאמתם למצב בפועל.

תגובת אגף איכות הסביבה: "בשנת 2016, הוקמה ב-GIS העירוני מערכת

אינטראקטיבית לניהול מרכזי המחזור בעיר. מאגר זה מנוהל ומעודכן על ידי המחלקה באופן שוטף ומציג נתונים מעודכנים לאותו ממועד.

המחלקה תדאג שתהיה ברשותה רשימה מעודכנת של מרכזי המחזור.

פינוי מתקני המחזור בעיר לסוגיהם, מתבצע בהתאם לתוכנית עבודה שבועית, שנמצאת לכל קבלן ומכסה את כל העיר. התשלום לקבלנים נעשה כדלקמן:

א. פינוי נייר - גלובאלי.

ב. פינוי פלסטיק - אביב תעשיות מצרפים לכל חשבונית את כל פירוט המתקנים

שפוננו. התשלום ישירות על ידי תאגיד אלה.

ג. טקסטיל - התשלום על ידי הקבלן לעירייה תשלום גלובאלי קבוע.

ד. מקומות שלא פונו מטופלים בל"כ על פי קריאות מוקד ו/או פיקוח של מנהלי אזורים

בשטח".

5.4 התקשרויות עם קבלנים חיצוניים

5.4.1 פסולת קרטון - טלאל

לצורך פינוי פסולת קרטון ומחזור פרסמה העירייה מכרז פומבי מס' 14/2013 להצבת מתקנים, איסוף ופינוי פסולת קרטון למחזור. במכרז זכתה חברת טלאל איסוף ומחזור בע"מ (להלן: "טלאל").

ההסכם עם טלאל נחתם לתקופה של 5 שנים (1.9.13- 31.8.18).

ההסכם קובע כי העירייה תשלם לטלאל בעבור דמי שימוש ותחזוקה חודשיים בגין מתקני האיסוף:

עבור כל מתקן עלה - 98 ₪+מע"מ, ועבור כל איסכורית - 74 ₪ + מע"מ.⁵

בנוסף, תשלם העירייה 267 ₪ + מע"מ לכל טון פסולת קרטון שפונתה משטח העיר למפעל מחזור מוכר.

חשוב לציין כי בגין פינוי פסולת קרטון מקבלת העירייה החזר מלא מ-"תמיר תאגיד מחזור האריות בישראל" (להלן: "תמיר").

⁵ המחירים צמודים למדד.

ממצא:

11) מבדיקת הביקורת עולה כי לא התקבל החזר מתאגיד תמיר בגין הוצאות פינוי קרטון בחודש ספטמבר 2014 בסך של 25,948.37 ₪. עוד נמצא כי הרישום של ההחזרים בחלק מהמקרים אינו תואם את החודש בגינו בוצע ההחזר. כך למשל ההחזר בגין חודש 8/14 נרשם כאילו בוצע בגין חודש 9/14. - **תוקן במהלך הביקורת.**

המלצה:

23. יש לדרוש מתמיר החזר בגין הסכום שלא התקבל בחודש ספטמבר 2014, וכן להקפיד על קיום מעקב מסודר, הן באמצעות רישום נאות בהנהלת החשבונות והן באמצעות בדיקה שנתית כי מתקבלים מתאגיד תמיר כל הכספים המגיעים לעירייה.

ממצא:

12) כרטיס הנהלת החשבונות בו נרשמות חשבונות טלאל הנוגעות לפינוי קרטונים (חן מס' 1712200752 נקרא "פינוי נייר עיתון", אף שהוא מתייחס לפינוי קרטונים בלבד. - **תוקן במהלך הביקורת.**

המלצה:

24. יש להבחין במסגרת הרישום בהנהלת החשבונות בין הפעילות המבוצעת על ידי חברת טלאל בנוגע לפינוי קרטון, לפעילות הנוספת המבוצעת על ידה במסגרת הסכם נוסף לפינוי נייר.

תגובת אגף איכות הסביבה: "ראשית יש לציין כי הרישום החשבונאי מבוצע על ידי הגזברות ולא על ידי חשבת האגף. שנית, לאחר בדיקה נמצא כי החשבונות האמורה שולמה על ידי תמיר אולם נרשמה בכרטיס הכנסות מחילוף אריות ולא בכרטיס הכנסות ממיחזור כפי שנרשמו כל התשלומים האחרים. חשבת האגף תעביר דרישה לגזברות לרישום מלל תקין בכרטיס ולתיקון הרישום."

התייחסות הביקורת: מפגישה שערכה הביקורת עם חשבת האגף עולה כי הליקויים בדבר אופן הרישום בכרטיסי הנהלת החשבונות בשנים 2014-2015 תוקנו במהלך 2016, לאחר פנייה של החשבת עצמה לגזברות, בשל העובדה שאופן הרישום אכן גרם לקושי רב באיתור התשלומים בכרטיסים והקשה על עריכת בקרה. לבקשתה התווסף באופן מסודר תיאור ממי התקבל התשלום, בגין איזה חודש ופרטים רלוונטיים נוספים במידת הצורך.

טלאל נדרשת לדווח לעירייה כל חודש על הקרטון שפונה על ידה כולל אסמכתאות (יומן עבודה מפורט, תעודות שקילה ואישור מפעל המחזור).

בשנת 2014 נאספו ברחבי העיר 2,744 טונות של פסולת קרטון. בשנת 2015 נאספו 3,416 טונות.

חלק גדול מפסולת הקרטון אינו נאסף באמצעות מתקני המחזור הייעודים אלא מושלך לפחי האשפה ומופרד לאחר מכן.

על פי נתוני החשבונות של טלאל נאספו באמצעות מתקני איסוף הקרטונים בשנת 2014 סך של 878 טון קרטון שהיוו 32% מכלל פסולת הקרטון שהועברה למחזור ובשנת 2015 סך של 982 טון שהיוו 28% מכלל פסולת הקרטון שהועברה למחזור.

הביקורת קיבלה את כל החשבונות שהוציאה חברת טלאל לעירייה בשנים: 2014-2015. להלן נתוני ההתקשרות עם חברת טלאל כפי שעולים מהחשבונות:

שנה	פסולת קרטון (בטונות) בממוצע לחודש	עלות חודשית ממוצעת	עלות שנתית כוללת
2014	73.21	₪27,982	₪335,782
2015	81.48	₪30,732	₪368,783

ההסכם קובע כי טלאל מתחייבת להציב 45 מתקנים לאיסוף קרטונים בעיר וכי העירייה רשאית לדרוש הצבה של עד 10 מתקנים נוספים.

ממצא:

13) ההסכם מאפשר, כאמור, להציב 55 קרטוניות ברחבי העיר, ניצלה העירייה את זכותה לדרוש הצבת מתקנים נוספים רק במחצית השנייה של 2015, כאשר בחודש יולי הוצב מתקן עלה אחד נוסף ו-4 מתקני איסכורית נוספים. ראוי לציין כי הוספת מתקני איסוף הקרטון הביאה לגידול מיידי בכמות פסולת הקרטון הנאספת בעיר מכ-75 טון לחודש בממוצע במחצית הראשונה של 2015 גדלה הכמות הנאספת לכ-88 טון לחודש בממוצע במחצית השנייה של השנה, גידול של כ-17%.

המלצה:

25. הביקורת ממליצה כי העירייה תבחן אפשרות להציב את כל 55 המתקנים לאיסוף קרטונים שמאפשר לה ההסכם. חשוב לציין כי המשמעות של הגידול

באיסוף פסולת הקרטון, הינה הן בהיבט של החיסכון בעלויות פינני אשפה רגילה, שכן הטונות הנוספים שנאספים בקרטוניות מופחתים מכמות האשפה הרגילה הנאספת, בגינה משלמת העירייה עבור הפינני ועבור ההטמנה והן בהיבט של גידול בהיקפי המחזור.

ממצא:

14) הביקורת בדקה במערכת ה-GIS ומצאה כי נכון למועד הביקורת מוצבים ברחבי העיר 59 מתקני מחזור קרטון. מנתוני ה-GIS לא ניתן לדעת כמה מתקני עלה וכמה איסכוריות מוצבים ברחבי העיר. מבדיקת הביקורת עולה כי נכון למועד הביקורת לא היו בידי המחלקה נתונים מדויקים בדבר מספר מתקני איסוף פסולת הקרטון אשר הוצבו ברחבי העיר על ידי טלאל ומתי הוצב כל מתקן. על פי הנמסר לביקורת על ידי מנהל המחלקה הוצבו ברחבי העיר 53 מתקני מחזור קרטון.

המלצה:

26. יש לנהל מעקב ובקרה שוטפים ומתועדים בכתב, אחר מספר המתקנים המוצב ברחבי העיר, מועד הצבתם ומיקומיהם המדויקים.

תגובת אגף איכות הסביבה: "חווה ההתקשרות עם הקבלן, הביא בחשבון את גם את צרכי העיר העתידיים, כמו איכלוסים בשתי השכונות הירוקות, ולכן הצבת המתקנים הנוספים, נעשתה בהתאם לקצב האכלוס וצרכי השטח. הגידול בשיעורי המחזור בקרטון, נובע בעיקר מגידול האוכלוסייה בעיר וכן במאמצי הסברה מול תושבים ועסקים לעידוד המחזור וחילון אריוות בתחנת המעבר לרבות קרטונים שמפונים על ידי מנופים. נכון לכתיבת התייחסות זו, הושמשו כל מתקני המחזור!"

טלאל מתחייבת לבצע את עבודות הפינני באמצעות משאית דחס בנפח 26 קוב לפחות ושנת ייצור 2009 ואילך ואשר מאוישת בנהג ועובד ומאובזרת באיתוראן.

נבדק ונמצא תקין ✓

הביקורת קיבלה את העתק רישיון הרכב של המשאית המשמשת לפינני קרטון ונמצא כי היא עומדת בדרישות ההסכם.

ממצא:

15) בניגוד לנדרש במסגרת ההסכם, לא מבוצע פיקוח אחר משאית פינני הקרטון של טלאל באמצעות מערכת איתוראן.

המלצה:

27. יש לצרף את רכב פינוי הקרטונים למערכת האיתוראן של העירייה, באופן שיאפשר מעקב ובקרה שוטפים אחר הפעילות לפינוי הקרטונים המתבצעת בשטח העיר.

ההסכם מגדיר ימים ושעות מסוימים בהם רשאית טלאל לאסוף את פסולת הקרטון וכן קובע כי טלאל מחויבת לטפל בפניות לתיקון המתקנים תוך 48 שעות. בנוסף מגדיר ההסכם שורה ארוכה של פעולות בגינן רשאית העירייה להטיל על הקבלן קנסות. בשנת 2015 התקבלו במוקד העירוני 506 קריאות מוקד בנוגע לפינוי קרטונים. זמן התקן שהוגדר לטיפול בפנייה עמד על 2 ימים.

ממצא:

16) מדוח שנתי של המוקד עולה כי טלאל עמד בזמן התקן לטיפול בקריאות מוקד, העומד כאמור על 2 ימים, רק ב-86.63% מהמקרים.

המלצה:

28. יש לבחון כיצד ניתן לשפר את עמידת הקבלן בזמני התקן לטיפול בקריאות המוקד.

הערת הביקורת: יצויין עם זאת, כי 86% היה האחוז הממוצע של המחלקה לעמידה בזמני התקן במהלך שנת 2015.

5.4.2 פסולת נייר - טלאל

לצורך פינוי פסולת נייר ומחזור פנתה העירייה בשנת 2015 ל-3 מציעים בבקשה לקבל הצעות מחיר ל-"הצבה ריקון, למחזור ותחזוקה של מתקנים לאיסוף נייר ברחובות, במוסדות ציבור ובחדרי אשפה". בהתמחרות זכתה חברת טלאל איסוף ומחזור בע"מ (להלן: "טלאל").

ההסכם עם טלאל נחתם לתקופה של שנה מיום 1.8.2015 ועד ליום 30.7.2016, כאשר לעירייה אופציה להארכתו בשנה נוספת.

ההסכם קובע כי יוצבו בעיר מתקני איסוף נייר כמפורט להלן:

סוג המתקן (לפי מיקום)	כמות
חדרי אשפה	1,700
רחובות	160
מוסדות ציבור	60

✓ נבדק ונמצא תקין

הביקורת בדקה במערכת ה-GIS ומצאה כי נכון למועד הביקורת מוצבים ברחבי העיר 175 מתקני איסוף נייר ברחובות.

ההסכם קובע כי טלאל תבצע את העבודה באמצעות כלי רכב בני 4 שנים לכל היותר והמתאימים לביצוע העבודה.

ממצא:

(17) לא נכללה במסגרת ההסכם דרישה להתקנת איתוראן ברכבי הפינוי.

המלצה:

29. יש לדרוש במסגרת הסכם התקשרות חדש או במסגרת הארכת ההסכם הקיים, לצרף את רכב פינוי הנייר למערכת האיתוראן של העירייה, באופן שיאפשר מעקב ובקרה שוטפים אחר הפעילות לפינוי הנייר המתבצעת בשטח העיר.

ההסכם קובע כי הקבלן ירוקן את תכולת המתקנים לפחות אחת לשבוע. מקבלת הודעה כי מיכל מלא על הקבלן לפנותו בתוך 2 ימי עבודה וכי באם יש צורך בהחלפת מתקן הדבר יבוצע בתוך 2 ימי עבודה.

ממצא:

(18) מבדיקת הביקורת עולה כי בניגוד לקבוע בהסכם עם חברת טלאל כי פינוי על פי דרישה של מתקני האיסוף יבוצע בתוך 2 ימים, זמן התקן לפינוי מתקני איסוף נייר הקבוע במערכת המוקד עומד על 7 ימים לפינוי מתקנים מחדרי אשפה ומהרחוב ו-14 ימים לפינוי נייר משרדי. גם זמן התקן המוגדר במערכת המוקד להחלפת מתקנים עומד על 10 ימים ולא על 2 ימים כקבוע בהסכם.

המלצה:

30. הביקורת ממליצה כי זמן התקן המוגדר לטיפול בפניות במערכת המוקד ייקבע בהתאם לזמן הטיפול הקבוע בהסכם מול הספק.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הערה כללית - זמני הטיפול הנדרשים מהקבלן, הם אינם זמני תקן. זמן התקן אשר מופיע במוקד העירוני, הינו זמן אשר מביא בחשבון את זמן הטיפול של כל הגורמים במערכת לטיפול באותה פנייה לרבות זמן הטיפול של הקבלן, ולכן אין זה נכון להתאים את זמני הטיפול המופיעים בחוזה כזמן תקן. אנו מוצאים לנכון להעיר הערה כללית זו מאחר והתייחסות לזמן התקן נרשמה על ידי הביקורת גם במקומות אחרים בדוח."

התייחסות הביקורת: הביקורת תציין כי זמני התקן הקבועים במוקד העירוני מתייחסים לפעילות הקבלן בלבד, שכן הקריאות מועברות ישירות למנהלי העבודה של הקבלנים השונים. בכל מקרה, הפערים בין זמני התקן הקבועים בהסכמי ההתקשרות מול הקבלנים לבין זמני התקן הקבועים במוקד העירוני אינם סבירים גם לו היו אמורים לכלול זמני טיפול נוספים.

ההסכם קובע כי תמורת כל העבודות המפורטות בהסכם ישלם הקבלן לעירייה סך של 1,500 ₪ כולל מע"מ לחודש. כלומר סך של 18,000 ₪ בשנה.

מבדיקת הביקורת עולה כי במחצית הראשונה של שנת 2015, בהתאם להסכם ההתקשרות הקודם עם העירייה שילמה טלאל לעירייה סך של כ-20,000 ₪ בממוצע לחודש בגין הזכות לפנות את פסולת הנייר בעיר ובחישוב שנתי סך של כ-240,000 ₪.

בשנת 2015 התקבלו 3,173 פניות בנוגע לפינוי מתקני נייר בחדרי אשפה והיוו כ-19% מכלל פניות התושבים למוקד העירוני בנושאי פינוי אשפה ומחזור בשנה זו. ההסכם קובע שורה של קנסות אותם יכולה העירייה להטיל על הקבלן במידה ולא עמד בהתחייבויותיו נשוא ההסכם:

גובה הקנס	ההפרה
20 ₪ לכל יום איחור	אי ריקון מתקן במועד הנדרש
על פי עלות תיקון הנזקים	גרימת נזק לתשתיות עירוניות על ידי רכב או עובדי הקבלן
250 ₪ לכל מתקן לכל יום איחור	אי הענות לפנייה מהמוקד העירוני או עובדי המחלקה בבקשה לריקון מתקן מתכולתו - בחלוף 48 שעות
150 ₪ לכל איחור של שבוע	אי ביצוע עבודות תחזוקה תוך 7 ימים מקבלת הדרישה
150 ₪ לכל יום איחור	אי החלפת מתקן חדש במקום מתקן שנעלם תוך 48 שעות

גובה הקנס	ההפרה
150 ₪ לכל יום איחור	אי החלפת מתקנים פגומים תוך 48 שעות מקבלת הדרישה
2,000 ₪ לכל פעם	בגין תנועת משאיות בין השעות 07:30-08:30
500 ₪ לכל פעם	אי נוכחות מנהל עבודה מטעם הקבלן בעיר ביום הפינוי

5.4.3 פסולת טקסטיל - רוזניר

לצורך פינוי פסולת טקסטיל ומחזור פרסמה העירייה מכרז פומבי מס' 34/2014 להצבה, ריקון, למחזור ותחזוקה של מתקנים לאיסוף טקסטיל וריקונם למחזור. במכרז זכתה חברת רוזניר (תל אביב) בע"מ (להלן: "רוזניר").

ההסכם עם רוזניר נחתם לתקופה של שנתיים (31.1.17-1.2.15) כאשר לעירייה יש אופציה להארכת ההסכם בעד שנתיים נוספות.

ההסכם קובע כי רוזניר תשלם לעירייה סך של 4,700 ₪ לחודש (לא כולל מע"מ) בגין ריקון כל מכלי איסוף הטקסטיל בעיר באמצעות כלי רכב ייעודיים וכי יבוצעו 2 ריקונים בחודש.

ממצא:

19) מבדיקת הביקורת עולה כי הרישום בהנהלת החשבונות של התשלום החודשי המתקבל מרוזניר נרשם כ"הכנסות מאשפה", בלא ציון כי מדובר ברוזניר או בטקסטיל ובלא ציון החודש בגינו התקבל התשלום.

המלצה:

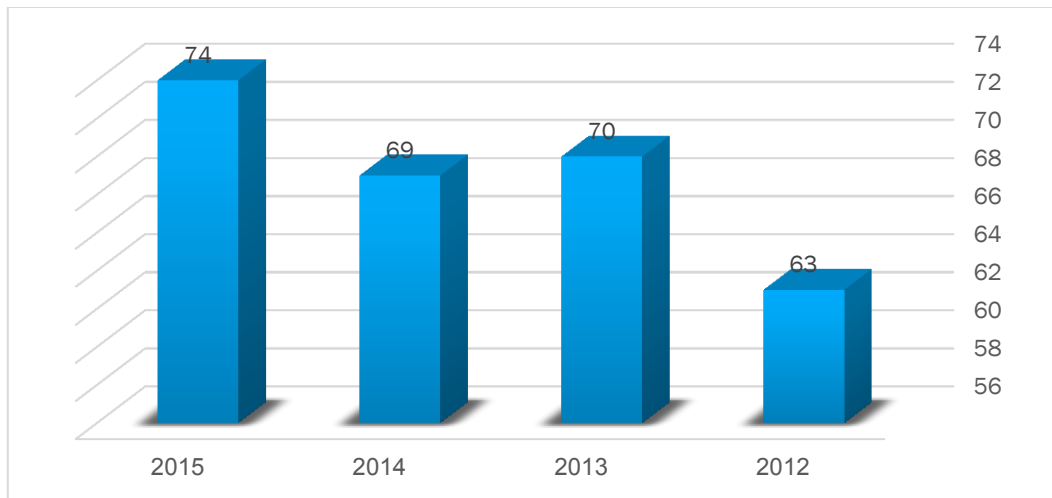
31. הביקורת ממליצה כי ההכנסות המתקבלות מרוזניר יירשמו באופן ברור הכולל רישום הגורם המשלם והחודש בגינו התקבל התשלום.

ההסכם קובע כי רוזניר תציב 30 מכלי איסוף טקסטיל בעיר וכי בהתאם לצורך ועל פי דרישה יוצבו עד 10 מתקנים נוספים.

נבדק ונמצא תקין ✓

הביקורת בדקה במערכת ה-GIS ומצאה כי נכון למועד הביקורת מוצבים ברחבי העיר 37 מתקני מחזור טקסטיל.

להלן נתוני כמויות הטקסטיל שנאספו בכפר סבא למחזור לפי שנים :

יצויין כי במהלך שנת 2015 התקבלו במוקד העירוני 36 קריאות בנוגע לריקון מתקני טקסטיל.

ממצא:

20) מבדיקת הביקורת עולה כי בניגוד לקבוע בהסכם עם חברת רוזניר כי פינוי על פי דרישה של מתקני האיסוף יבוצע בתוך 4 ימים, זמן התקן לפינוי מתקני איסוף נייר הקבוע במערכת המוקד עומד על 10 ימים.

המלצה:

32. הביקורת ממליצה כי זמן התקן המוגדר לטיפול בפניות במערכת המוקד ייקבע בהתאם לזמן הטיפול הקבוע בהסכם מול הספק.

תגובת אגף איכות הסביבה: "ראה התייחסויות קודמות הן לעניין הרישום החשבונאי והן

לעניין זמני התקן."

5.4.4 פסולת פלסטיק - אביב

לצורך פינוי פסולת פלסטיק ומחזור פרסמה העירייה מכרז פומבי מס' 2/2014 ל"קבלת שירותי איסוף, פינוי ומחזור של אריזות פלסטיק." במכרז זכתה חברת אביב תעשיות מחזור בע"מ (להלן: "אביב").

ההסכם עם אביב נחתם לתקופה של 24 חודשים (31.5.16 - 1.6.14). (להלן: "ההסכם הקודם")

יצויין כי בחודש יולי 2016 נחתם הסכם חדש עם אביב ל-18 חודשים נוספים
(19.12.17 – 19.6.16) (להלן: "ההסכם החדש")

ממצא:

21) ההסכם החדש אינו קובע קריטריונים לכלי הרכב בהם ייעשה שימוש על ידי הקבלן וכן אינו קובע דרישה להתקנת איתוראן ברכבי הפינוי המשמשים אותו.

המלצה:

33. יש לדרוש במסגרת הסכם התקשרות חדש או במסגרת הארכת ההסכם הנוכחי, לצרף את רכבי פינוי הפלסטיק למערכת האיתוראן של העירייה, באופן שיאפשר מעקב ובקרה שוטפים אחר הפעילות לפינוי הפלסטיק המתבצעת בשטח העיר.

ההסכם הקודם קבע כי השירותים יבוצעו בהתייחס לכ-270 כלי אצירה הקיימים ו/או שיוצבו בתחום שיפוט העירייה בנפחים משתנים. עוד נקבע כי כמות מכלי האצירה תהיה במפתח שלא יפחת מ-1 ל-400 תושבים. ההסכם החדש העמיד את מספר כלי האצירה על 250.

הביקורת בדקה במערכת ה-GIS ומצאה כי נכון למועד הביקורת מוצבים ברחבי העיר 224 מתקני מיחזור פלסטיק.

ההסכם הקודם קובע כי חומר הגלם שנאסף מהמחזוריות ישמש את הקבלן לשם מימון עלויותיו. וכן כי הקבלן ישלם לעירייה סך של 3,647 ₪ לחודש בגין הזכות לביצוע העבודות, ללא תלות בכמות המתקנים ו/או כמות הפסולת שנאספה על ידו. ההסכם החדש קובע כי העירייה תשלם לקבלן סכום קבוע בגין פינוי כל מחזורית. בנוסף מגדיר ההסכם שורה ארוכה של פעולות בגינן רשאית העירייה להטיל על הקבלן קנסות.

ממצא:

22) מבדיקת הביקורת עולה כי הרישום בהנהלת החשבונות של התשלום החודשי המתקבל מאביב נרשם כ"הכנסות מאשפה", בלא ציון כי מדובר באביב או בפלסטיק ובלא ציון החודש בגינו התקבל התשלום.

המלצה:

34. יש להקפיד על רישום מפורט של ההכנסות בספרי הנהלת החשבונות של העירייה, על מנת לאפשר בקרה ומעקב נאותים אחר ההכנסות הנצמחות לעירייה מפינוי אשפה.

ממצא:

23) עוד עולה מבדיקת הביקורת כי התשלומים מחברת אביב לא שולמו חודש בחודשו כפי שמתחייב מחוזה ההתקשרות עימה, ויתרה מזאת ישנם עוד שלושה תשלומים שטרם נגבו. - **תוקן במהלך הביקורת.**

המלצה:

35. יש לגבות מאביב את כל התשלומים שטרם נגבו.

הערת הביקורת: יצויין כי בדיקת הביקורת התבססה על סכום התשלום החודשי ומכפלותיו, כיוון שאין בכרטיסת כל פירוט בדבר מהות או מקור התשלומים המהווים "הכנסות מאשפה".

תגובת אגף איכות הסביבה: "לאחר קבלת התשלום הנושא מועבר לאגף הכנסות ולגזברות לצורך ביצוע רישום בהנהלת החשבונות בכרטיסים המתאימים. חשבת האגף טיפלה בגביית התשלומים שטרם התקבלו והעתק מהם הועבר לביקורת."

התייחסות הביקורת: הממצא תוקן. התשלומים התקבלו ורישומם החשבונאי, תוקן אף הוא.

5.4.5 פינוי אשפה יבשה, רטובה וגזם - מפעת

לצורך פינוי אשפה משטחה פרסמה העירייה מכרז פומבי מס' 21/2013 לאיסוף וסילוק פסולת לטיפול ולמחזור, משטח השיפוט של העירייה. במכרז זה זכתה חברת מפעת 1965 (1987) בע"מ (להלן: "מפעת"). ההסכם עם מפעת נחתם לתקופה של 3 שנים (1.1.14-31.12.16) והתקופה ניתנת להארכה עד שנתיים נוספות.

התמורה המשולמת לקבלן על פי ההסכם נחלקת לכמה רכיבים:

- תשלום לפי כלי אצירה - סכום קבוע לחודש עבור פינוי של כל כלי אצירה בהתאם לגודלו וסוגו.
- תשלום בעבור יום עבודה - של כלי הרכב השונים.
- תשלום בעבור שירותי קליטה, מיון וטיפול - לפי טונות של פסולת לפי סוגיה השונים.
- חילוץ אריזות - לפי טון.

הביקורת בדקה באופן מדגמי את חשבונות מפעת. הבדיקה כללה את החודשים ינואר, מאי ואוגוסט בשנת 2015 ו-2016. לצורך הבדיקה קיבלה הביקורת הן את העתקי החשבונות, הן דוחות ממערכת איתוראן והן את דוחות השקילות מתחנת המעבר.

כלי רכב

ההסכם קובע כי הקבלן יבצע את העבודות באמצעות 10 משאיות דחס, 7 משאיות מנוף ו-2 משאיות מגבה נוע ו-2 טנדרים למנהלי העבודה. עוד קובע ההסכם כי: "על הקבלן לבצע העבודות נשוא המכרז באמצעות כלי רכב קבועים, המיועדים לביצוע העבודות בתחום שיפוט העירייה בלבד."

עוד קובע ההסכם כי כל כלי רכב יהיה מצויד בהתקן GPS מסוג איתוראן לשם איתור הרכבים בעת פעילותם בשטח שיפוט העירייה. בדוח הביקורת הקודם נמצא כי 99 רכבים שלא היו ברשימת כלי הרכב המורשים לעבודה בעיר, פרקו אשפה, מטעמה, בתחנת המעבר.

ממצא:

24) בניגוד לנדרש על פי ההסכם 2 הרכבים המשמשים את מנהלי העבודה אינם משויכים למערכת האיתוראן.

המלצה:

36. יש להקפיד כי כל הרכבים הפועלים מטעם הקבלן בשטח העיר יחוברו לאיתוראן ויאפשרו פיקוח ובקרה אחר עבודתם.

תגובת אגף איכות הסביבה: "הערה נכונה - טופל!"

ממצא:

25) מנתוני דוחות השקילה החודשיים בתחנת המעבר עולה, כי בניגוד לנדרש על פי ההסכם, מפעיל הקבלן רכבים שאינם הרכבים הקבועים ואשר אינם משוייכים לעירייה ואינם מופיעים במערכת האיתוראן. כך למשל מבדיקת הביקורת בחודש אוגוסט 2016 הפעיל הקבלן 10 רכבים שאינם הרכבים הקבועים, חלקם למספר פינויים בודדים וחלקם משך ימים ארוכים.

המלצה:

37. יש להקפיד לקבל עדכון מהקבלן בדבר שימוש בכלי רכב שאינו ברשימה הקבועה וכי הדבר מחייב אישור בכתב על ידי גורם מהמחלקה לצורך הפעלת הרכב בשטח העיר וקבלת תשלום בגין פעילותו.

תגובת אגף איכות הסביבה: "מזה כשנה, הוכנסה לשימוש שקילה נוספת במקביל בתחנת השקילה ברעננה, כך שהפיקוח על נתוני הפינוי הינו הדוק ביותר וכל חריגה מטופלת בהתאם. מטבע הדברים יש צורך לבצע טיפולים למשאיות וכן תקלות טכניות שמחייבות השבתת משאית לטיפול/תיקון. הקבלן מחוייב להציב רכב חלופי בכל השבתה של רכב מהמערך הקבוע. הודעה על כך נמסרת לנו כולל למשקל ברעננה שמאפשר לנהג להגיע ולהישקל כמתחייב משגרת הפינויים. התשלום נעשה בהתאם לשקילות ברעננה."

שעות עבודה

ההסכם קובע כי אין להתחיל בביצוע העבודות, לרבות הכנה לפני השעה 06:00 בבוקר ועד 16:00 בצהריים וכן בין השעות 08:30-07:30 לא תבוצענה העבודות באזור מרכז העיר ובצירים ראשיים. בפרוטוקול הסכמות בין העירייה לקבלן אשר צורף כנספח להסכם נקבע כי לא יבוצעו עבודות בין השעות 08:30-07:30 בכל רחבי העיר.

ממצא:

26) מבדיקת הביקורת נמצא כי בחודש אוגוסט 2016 היו 36 כניסות ועבודה של רכבים לפני השעה 06:00 בכל ימי העבודה בחודש. מבדיקת הביקורת נמצא כי בחודש אוגוסט 2016 היו 2 רכבים אשר נשקלו בתחנת המעבר בין השעות 02:00-04:00 לפנות בוקר, 23 פעמים ופרקו משקל כולל של 35,760 טון אשפה מסוגים שונים. יצויין כי שני הרכבים הנ"ל אינם

מהרכבים הקבועים העובדים בשירות העירייה ואינם מחוברים למערכת האיתוראן.

המלצה:

38. יש להודיע לקבלן ולתחנת המעבר כי לא יבוצע תשלום בגין פינויים שבוצעו מחוץ לשעות העבודה המותרות.

הערת הביקורת: יצויין כי ישנם 2 רכבים המבצעים פינויים באזור התעשייה. רכב אחד החל מהשעה 4:00 בבוקר והרכב השני החל מהשעה 5:00 בבוקר וזאת על פי אישור מראש. נתון זה, נלקח בחשבון, במסגרת הבדיקה והנתונים בנוגע לשעת כניסה מוקדמת מ-6:00 בבוקר אינם מתייחסים לרכבים אלו.

5.5 פיקוח ובקרה אחר עבודת הקבלנים

קיום מנגנון יעיל של פיקוח ובקרה על ידי הרשות המקומית חיוני על מנת להבטיח שהרשות לא תחויב בעלות פינוי פסולת ובתשלום היטל הטמנה, המשולם בהתאם למשקל הפסולת המוטמנת, בגין פסולת שלא נאספה מתחומה.

לרשות העירייה עומדים מספר אמצעים לצורך קיום מערך של פיקוח ובקרה, כמפורט להלן:

5.5.1 שקילה

אחד מאמצעי הפיקוח לאימות הנתונים שמוסרות חברות הקבלן בדבר כמות הפסולת שהן אוספות ומפנות הוא שקילת כלי הרכב בפיקוח של הרשות המקומית לפני העמסת הפסולת ובסיומה, לפני היציאה לתחנת המעבר. או לחילופין בהיעדר עמדת שקילה עירונית, קיום פיקוח ובקרה אחר השקילות המבוצעות בתחנת המעבר.

בדוח הביקורת הקודם נמצא כי העירייה אינה מפקחת על הנעשה בתחנת המעבר וכי לא היה באפשרותה לקיים פיקוח ובקרה על תחנת המעבר כיוון שהדבר לא הוסדר במסגרת ההסכם עם הקבלן. עוד נמצא כי למרות החשיבות בשקילה מדוייקת, לא נערך מעקב אחר תקינות השקילה וכן, לא נבדק האם מבוצע רישום ידני של שקילות.

שקילת המשאיות מתבצעת באחד משני אופנים:

- טרה משתנה - שקילת המשאית בכניסה לתחנת המעבר ושקילתה ביציאה ממנה.
- טרה קבועה - קביעת משקל קבוע (טרה) למשאית המורכב ממשקל המשאית עצמה + משקל נהג, דלק וכו' ושקילת המשאית רק ביציאה מתחנת המעבר.

ממצא:

(27) הביקורת מצאה כי לא מבוצעת בקרה נאותה אחר השקילות:

- (א) אין הגדרה ברורה במסגרת המכרז בדבר שיטת השקילה.
- (ב) המפקח העירוני האמון על בדיקת דוחות השקילה והחשבוניות לא ידע להשיב לשאלת הביקורת בדבר שיטת העבודה מול הקבלן.
- (ג) מבדיקת הביקורת נמצא כי ישנם רכבים שנבדקים בשיטת הטרסה הקבועה וישנם רכבים שנבדקים בשיטת הטרסה המשתנה.
- (ד) מבדיקת הביקורת נמצא כי ישנם רכבים שהפער בין משקל המשאית כפי שמופיע ברישיון הרכב למשקל הקבוע כטרה, גבוה. כך למשל, לרכב משא מנוף שמספרו 37-288-78 ומשקלו ברישיון הרכב עומד על 9,860 טון נקבעה טרה של 10,900 טון, פער של כ-1,000 טון. לעומת זאת לרכב משא נוף אחר, שמשקלו ברישיון הרכב 10,880 נקבעה טרה של 10,940 פער של 60 טון בלבד.

המלצה:

39. יש לקיים בקרה נאותה אחר נתוני השקילות בתחנת המעבר על מנת לאתר נתונים חריגים.

תגובת אגף איכות הסביבה: "המשקל שקובע את המשקל נטו, הינו ההפרש שבין משקל

הטרה בכניסה, כאשר המשאית נשקלת ריקה, ושקילה נוספת בכניסה לתחנה עם סיום הפינוי.

הפער המחושב, הינו המשקל שעליו הרשות משלמת. אין משמעות למשקל ברישיון מאחר

והשקילה הינה שקילת טרה בפועל. כפי שציינו לעיל, אנו מבצעים שקילה נוספת, מקבילה

לכל משאית פינוי בתחנת השקילה ברעננה הן כשהיא מגיעה בבוקר והן כשהיא מסיימת את

איסוף האשפה, כך שההפרשים אם קיימים אנו מגלים מיד בדוח החודשי."

התייחסות הביקורת: הביקורת תציין שוב כי לחלק גדול מהמשאיות משקל

הכניסה זהה לחלוטין בכל שקילה, כלומר המשמעות הינה שהן נבדקות על פי

טרה קבועה ולא משתנה. הביקורת תציין כי השקילות בתחנה ברעננה החלו

במהלך שנת 2016 ולא בוצעו באופן מלא ורציף. עם זאת, בהינתן כי מתקיימות שקילות לכל משאית הן כשהיא ריקה והן כשהיא מלאה בתום כל איסוף, ואכן מבוצעת השוואה של הנתונים לנתוני השקילות בתחנת המעבר מדי חודש בחודשו הדבר מהווה שיפור מהותי של תהליכי הבקרה כפי שהתקיימו עד כה.

5.5.2 איתוראן

התקנת מערכת איתור וניווט לווייני (G.P.S) במשאיות שבאמצעותן נעשה פינוי הפסולת והפעלת תחנת מעקב ממוחשבת במשרדי הרשות המקומית מאפשרות קבלת נתונים בזמן אמת ואף רטרואקטיבית בדבר מסלול נסיעתן של המשאיות ומיקומן בכל רגע נתון. באמצעות המערכת הממוחשבת ניתן להפיק דוחות בזמן אמת ודוחות תקופתיים המתעדים את מסלולי איסוף הפסולת.

חשיבותה של מערכת איתור כזו, היא בכך, שהיא מאפשרת לרשות המקומית לעקוב אחר מסלולי נסיעתן של המשאיות ולוודא שאינן אוספות פסולת מאזורים שלא נמצאים בתחום שיפוטה. בנוסף, מאפשרת המערכת לדעת מה המסלולים שבוצעו בפועל על ידי רכבי הפינוי, כמה זמן שהו בכל נקודה, אלו רכבים עבדו בפועל בכל יום פינוי וכדומה.

יתרון נוסף הוא בכך שניתן לוודא כי הפינוי מתבצע רק באמצעות כל רכב העומדים בדרישות ההסכם (מבחינת שנת ייצור, גודל ומשקל וכדומה).

ממצא:

28) הביקורת מצאה כי רק רכביו של קבלן פינוי האשפה מחוברים למערכת האיתוראן ורק אחריהם ניתן לבצע בקרה ומעקב באמצעי זה. בחלק מההסכמים עם קבלנים מוגדרת החובה להתקין איתוראן אולם הדבר אינו נאכף על ידי העירייה (למשל ההסכם עם טלאל לפינוי קרטון), ובחלק מההסכמים עם קבלנים כלל לא נקבעה הדרישה להתקנת מערכות איתוראן (למשל ההסכם עם טלאל לפינוי נייר, ההסכם עם רוזניר).

המלצה:

40. העירייה תאכוף אחר התחייבויות הקבלנים השונים במסגרת הסכמי ההתקשרות עימם ותחייב קבלת גישה למערכת איתוראן המותקנת ברכבי

הפינוי המועסקים מטעמים. בנוסף, מומלץ כי החיוב בהתקנת איתוראן ייקבע בכל הסכמי העירייה עם קבלני פינוי.

תגובת אגף איכות הסביבה: "איננו רואים צורך בחיבור איתוראן לרכבי קבלנים אחרים. יש עליהם איתוראנים שנבדקים בחברה ובכל מקרה של צורך לבירור מסוים אנו יכולים לקבל דוחות מהקבלן."

5.5.3 בדיקות מדגמיות

"בדיקה מדגמית" - היא בדיקה של יחידה אחת או מספר יחידות אשר נבחרו באופן אקראי, מתוך מספר רב יותר של יחידות דומות, המכוונת לשמש ראייה לכלל היחידות.

מכיוון שלא ניתן לבצע בדיקה של כל מתקן איסוף בכל פעם שיש לפנותו, על העירייה לערוך בדיקות מדגמיות, בכמות ובתדירות שיאפשרו הסקת מסקנות לגבי נאותות עבודת קבלני הפינוי.

בדוח הביקורת הקודם נמצא כי הופסק השימוש בדוחות ביקורת יומיים אשר היו ממלאים עובדי האגף, עת ביצעו עבודות פיקוח והומלץ כי יחודש רישום הדיווח היומי המפרט את עבודת הפיקוח בשטח, אלו בעיות אותרו, טופלו ומה הפעולות שננקטו.

ממצא:

(29) לא יושמה המלצת הביקורת בדוח הקודם בדבר חידוש התייעוד של פעולות הפיקוח המבוצעות על ידי עובדי האגף באמצעות דוחות יומיים.

המלצה:

41. יש לדאוג כי יבוצע תיעוד מסודר של פעולות הפיקוח המבוצעות על ידי עובדי המחלקה באמצעות דוחות יומיים מסודרים.

תגובת אגף איכות הסביבה: "המחלקה מבצעת בדיקות מדגמיות ברמה יומית על פינוי הפחים באמצעות עובד רשות ועובד חיצוני. דוחות יומיים מוגשים למנהל המחלקה וסגנו אשר מטפלים בממצאי הדוח."

ממצא:

(30) הביקורת מצאה כי אין תכנית בכתב המסדירה את ביצוע המעקב והבקרה אחר עבודת הקבלנים ומהם הנושאים הכלולים במסגרת זו,

ואין כל תיעוד של עבודת הפיקוח והבקרה של המחלקה אחר עבודות הקבלנים למעט, כאמור, הבדיקה בחודש נובמבר 2016. במצב דברים זה, קשה לבחון את ביצוע עבודת הפיקוח והבקרה של המחלקה על עבודות הקבלן.

המלצה:

42. הביקורת ממליצה לערוך תכנית בכתב למעקב ובקרה שתכלול חלוקה גיאוגרפית של אזורים בהם תיערכנה בדיקות מדגמיות מטעם המחלקה מדי שבוע בנושא פינוי האשפה בדומה, למתכונת הבדיקות שבוצעו בחודש נובמבר 2016.

ראוי לציין כי במהלך חודש נובמבר 2016 ערכה מחלקת ניקיון, לראשונה, ביקורת אחרי פינוי האשפה, בפועל, על ידי הקבלן, באמצעות בדיקה של הפחים במסלול הפינוי בסמוך למועד בו עברה משאית הפינוי. הבדיקה נערכה במשך 10 ימים וכללה בדיקת פחי האשפה ב-220 כתובות בהן 396 עגולות אשפה ירוקות.

5.5.4 קריאות מוקד

המוקד העירוני (להלן: "המוקד"), הינו גוף המקבל ונותן מענה לפניות, שאלות ותלונות מכלל - תושבי העיר. המוקד מהווה צומת מידע מרכזי הן עבור העירייה והן עבור התושבים. מחד, הוא מהווה מעגל שירות ראשוני, קבוע וזמין, לתושבים הפונים לעירייה ומשמש כצינור מידע מרכזי עבור כל המחלקות העירוניות. מספר רב של קריאות מוקד, יכול כמובן, להעיד על ערנות רבה של התושבים וכן, על האמון שלהם בכך שהעירייה תטפל בפניותיהם, אולם בדרך כלל, יעיד על בעיות בשירות הניתן לתושב בתחום מסוים. קריאות המוקד מספקות תמונה בזמן אמת של הנעשה בשטח ולכן מהוות אף הן, כלי בקרה חשוב אחר עבודת הקבלנים. מנתוני דוח הביקורת הקודם בנושא פינוי אשפה משנת 2012 עולה כי מספר קריאות המוקד שהתקבלו בשנת 2011 בנוגע לפינוי אשפה עמד על 7,061. במהלך שנת 2014 התקבלו במוקד העירייה 16,565 קריאות בנושא פינוי אשפה ומחזור, בשנת 2015 נרשמה עלייה קלה של כ-2% במספר הקריאות והן עמדו על סך של 16,915 קריאות.

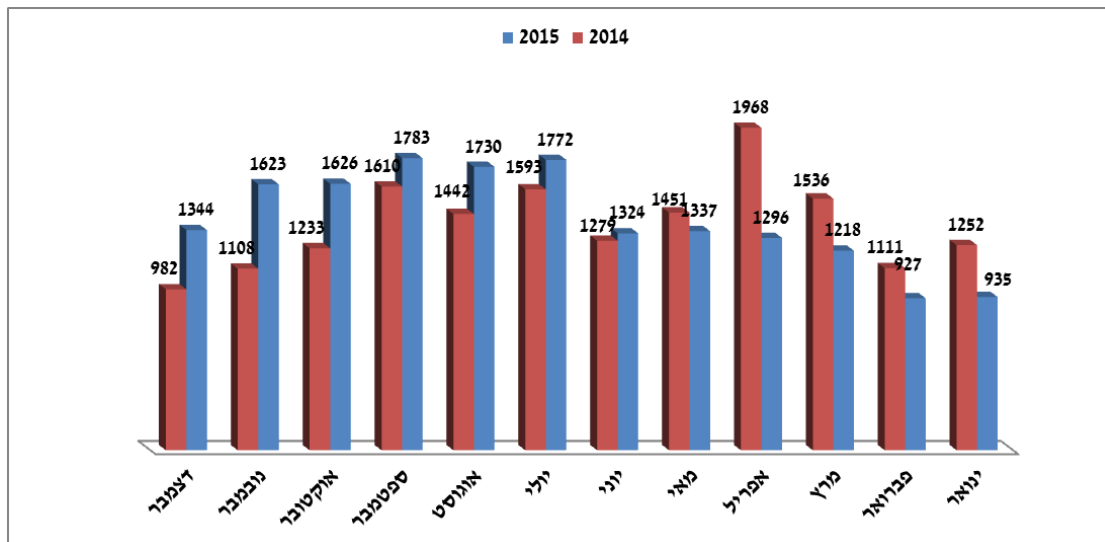
ממצא:

31 מהנתונים עולה כי מאז דוח הביקורת הקודם שנערך בשנת 2012 היקף פניות התושבים למוקד העירוני בנושאים הנוגעים לפינוי אשפה ומחזור הוכפל.

המלצה:

43. יש לנתח את קריאות המוקד ולפעול לאיתור הגורמים של הסיבות לריבוי הקריאות והדרכים לטיפול בנושאים הבעייתיים באופן שיביא להפחתה בעומס הקריאות.

להלן נתונים בדבר מספר קריאות המוקד אשר נפתחו בנושא פינוי אשפה ומחזור בשנים 2014-2015 בפילוח לפי חודשים:

להלן, טבלה המפרטת קריאות מוקד שהתקבלו במהלך שנת 2015 ובמהלך המחצית הראשונה של שנת 2016, בנושא פינוי אשפה ומחזור בפילוח לפי נושאי הפניות, מספר הפניות, שהתקבלו בכל נושא, והאחוז אותו מהוות הפניות בנושא זה, מכלל הפניות:

מחצית ראשונה 2016		2015		נושא
אחוז מכלל הפניות	סה"כ פניות	אחוז מכלל הפניות	סה"כ פניות	
26%	2,080	27%	4,553	פינוי אשפה יבשה (פח ירוק)
20%	1,560	17%	2,937	פינוי אשפה רטובה-אורגנית (פח חום)
16%	1,243	19%	3,173	פינוי מתקני עיתונים בבתים משותפים
9%	741	10%	1,681	פינוי פגרים
6%	499	9%	1,439	עגלות אשפה שנעלמות
5%	400	4%	734	עגלות אשפה שבורות
3%	207	3%	561	פינוי מתקני קרטונים
15%	1,164	11%	1,837	נושאים אחרים (21 נושאים)
100%	7,894	100%	16,915	סה"כ

ראוי לציין לחיוב, כי על פי נהלי ונוהגי העירייה והמחלקה, מקבלת כל פנייה תשומת לב מלאה, נבדקת, מטופלת ומשוב מועבר לתושב המתלונן בדבר הטיפול בפנייתו.

הטיפול בקריאות המוקד, אף שהן כאמור, מסייעות בבקרה אחר הקבלנים, גוזל אם כן, זמן ומשאבים רבים.

ממצא:

32 מנתוני קריאות המוקד של המחלקה עולה כי כ-70% מכלל הקריאות (11,344 קריאות בשנת 2015) מתייחסות לנושאים בטיפולו של קבלן פינוי האשפה מפעת.

המלצה:

44. יש לקחת את הנתונים המוצגים בטבלה לעיל ולפעול באופן נקודתי מול הקבלן, לאיתור הגורמים של הסיבות לריבוי הקריאות והדרכים לטיפול בנושאים הבעייתיים באופן שיביא להפחתה בעומס הקריאות.

תגובת אגף איכות הסביבה:

"העלייה במספר קריאות המוקד נובעת מכמה סיבות עיקריות:

- א. גידול במספר התושבים בעיר.
 - ב. הגברת האמון של התושבים בעבודת המוקד העירוני וקבלת מענה בכל פנייה.
 - ג. כל הקריאות אשר מגיעות למחלקה מטופלות ויצוין כי זמן הטיפול בקריאות המוקד לפי עמידה בזמני התקן של המחלקה עומד על מעל 90%.
- עוד יצויין כי במהלך שנת 2016 נערך שינוי באופן הטיפול המחלקתי בקריאות המוקד שהועבר לטיפול ישיר על ידי מנהלי העבודה מטעם הקבלן והם נדרשים לטפל בפניות המוקד ולסגור אותן לאחר השלמת הטיפול, תוך שהם מחוייבים לעמוד בזמני התקן. בנוסף מנהלי האיזורים מטעם העירייה הונחו לפתוח קריאות מוקד רבות בעצמם, על מנת להבטיח טיפול מידי של הקבלן בליקויים שמתגלים במסגרת הפיקוח השוטף אחר עבודתו.